

Beleidsregels maatschappelijke ondersteuning

Versie 2017

gemeenschappelijke regeling

DE BEVELANDEN

Besluit

Het dagelijks bestuur van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Bevelanden

heeft op (datum invullen) op grond van artikel 4:81 van de Algemene wet bestuursrecht

vastgesteld de “Beleidsregels Maatschappelijke Ondersteuning versie 2017”.

De beleidsregels treden in werking op 1 januari 2017.

Directeur

Voorzitter,

mr. F.L.A.R. Marquinie mba

mr. L.J. Verhulst

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	7
Hoofdstuk 1 Kernbegrippen rond maatschappelijke ondersteuning.....	9
1 Inleiding	9
2 Zelfredzaamheid	9
3 Participatie	10
4 Aanvaardbaar niveau	10
5 Eigen kracht/verantwoordelijkheid.....	10
6 Voorliggende voorziening	11
7 Algemene voorziening.....	11
8 Algemeen gebruikelijk	12
9 Gebruikelijke hulp.....	13
10 Mantelzorg	14
11 Begrip (zelf)regie.....	14
12 Langdurig noodzakelijk	15
13 Goedkoopst adequate voorziening.....	15
14 Vertegenwoordiger.....	15
15 Leefeenheid	16
16 Leefomgeving	16
Hoofdstuk 2 Melding, onderzoek en aanvraag	17
1 Inleiding	17
2 Hulpvraag.....	17
3 Melding	17
4 Vooronderzoek	18
5 Het gesprek.....	18
5.1 Inventarisatie persoonlijke situatie.....	18
5.2 Formuleren van het te bereiken resultaat.....	19
5.3 Rol eigen verantwoordelijkheid, en mogelijkheden bij het samenstellen van het arrangement	19
5.4 Samenhang in ondersteuning	20
5.5 Bijdragen in de kosten	20
5.6 Keuze voor een maatwerkvoorziening of een PGB	20
5.7 Het samenstellen van arrangementen	21
5.8 Het vaststellen van het arrangement.....	21
6 Het verslag	21
7 Aanvraag.....	22

7.1	Aanvraag schriftelijk.....	22
7.2	Ingezetene.....	22
7.3	Aanvraag persoonsgebonden budget.....	23
7.4	Afhandelingstermijn aanvraag.....	23
7.5	Aanvraag zonder meldingsprocedure	23
8	Hulpvrager meldt zich rechtstreeks bij medipoint.....	24
9	Beschikking.....	24
Hoofdstuk 3 Maatwerkvoorzieningen dienstverlening		25
1	Aanvraag maatwerkvoorziening dienstverlening.....	25
2	Doelstelling ondersteuning	25
3	Resultaatgebieden.....	25
3.1	Gezondheid en zelfzorg	26
3.2	Huisvesting en huishouden.....	28
3.3	Huiselijke relaties	28
3.4	Zorg voor kinderen	29
3.5	Inkomen en rondkomen.....	29
3.6	School, werk, dagbesteding.....	29
3.7	Sociaal netwerk	30
3.8	Maatschappelijke participatie en vervoer.....	30
3.9	Justitie	31
4	Maatwerkvoorzieningen hulp bij het huishouden	31
4.1	Gebruikelijke hulp.....	32
4.2	Huishoudelijke Hulp met resultaatvolgend budget (HH-R)	33
4.3	Huishoudelijke Zorg met resultaatvolgend budget (HZ-R).....	33
4.4	Formulieren van het te bereiken resultaat.....	34
5	Maatwerkvoorzieningen Begeleiding	36
5.1	Gebruikelijke hulp.....	37
5.2	Begeleiding Thuis (BT)	39
5.3	Begeleiding Thuis Speciaal (BTS)	39
5.4	Begeleiding Dagbesteding (BD).....	39
5.5	Begeleiding Dagbesteding Speciaal (BDS).....	40
5.6	Kortdurend verblijf (KV)	40
5.7	Kortdurend verblijf Speciaal (KVS)	40
5.8	Vervoer naar de dagbesteding	40
5.9	Regeling meerkosten vervoer van en naar dagbesteding.....	42

6	Omvang indicatie	42
7	Keuze tussen aanbieders	42
8	Ingangsdatum ondersteuning en indicatieduur.....	42
9	Uitvoering indicatie.....	43
10	Wijziging in de indicatie.....	44
Hoofdstuk 4 Overige maatwerkvoorzieningen		45
1	woonvoorzieningen.....	45
1.1	Algemeen gebruikelijke woonvoorzieningen	45
1.2	Indicatie.....	45
1.4	Woningaanpassing.....	47
1.5	Losse woonvoorzieningen	48
1.6	Aanpassingen in een wooncomplex.....	48
1.7	Dubbele woonlasten	48
1.8	Woonwagens, woonschepen en binnenschepen	49
1.9	PGB voor woonvoorzieningen.....	49
1.10	Mantelzorgwoning	50
2	Vervoersvoorzieningen	50
2.1	Algemeen gebruikelijk vervoer	51
2.2	Afbakening met vervoer in kader van traject, werk of dagbesteding.....	51
2.3	Algemene voorzieningen voor sociaal recreatief vervoer	52
2.4	Indicatie.....	52
2.5	Reikwijdte maatwerkvoorziening vervoer	53
2.6	Selectie vervoersvoorzieningen	53
2.7	Persoonsgebonden budget voor vervoer.....	55
3	Rolstoelen	56
3.1	Algemeen gebruikelijk.....	56
3.2	Algemene voorzieningen.....	57
3.3	Indicatie.....	57
3.4	Selectie	57
3.5	Stallingruimte elektrische rolstoel	57
3.6	Persoonsgebonden budget voor rolstoel.....	58
4	Sportvoorzieningen.....	58
4.1	Algemeen gebruikelijke sportvoorzieningen.....	58
4.2	Algemene voorzieningen.....	58
4.3	Indicatie.....	58

4.4	Aard van de sportvoorziening.....	59
Hoofdstuk 5	Verstrekkingvormen ondersteuning	60
1	Keuzevrijheid	60
2	Maatwerkvoorziening (zorg in natura).....	60
3	Persoonsgebonden budget	60
3.1	Algemene voorwaarden	60
3.2	Specifieke voorwaarden	61
3.3	Kwaliteit.....	61
3.4	Eigen verantwoordelijkheden van de budgethouder	62
3.5	Beschikking PGB.....	62
3.6	Weigeringsgronden of intrekingsgronden	63
3.7	Ondersteuningsplan	63
3.8	Besteding in het buitenland	63
3.9	Formele of informele ondersteuning.....	63
3.10	Tarieven.....	64
3.11	Vaststelling hoogte pgb hulpmiddel.....	64
3.12	Verantwoordingsvrij bedrag en feestdagenuitkering.....	65
Hoofdstuk 6	Overige bepalingen.....	66
1	Afwachting indicatie Wet langdurige Zorg of zorgverzekeringswet	66
2	Eigen bijdrage.....	66
2.1	Wetgeving en beleid	66
2.2	Opleggen eigen bijdrage	66
2.3	Kostprijs	66
2.4	Periode.....	67
2.5	Werkwijze	67
2.6	Geen eigen bijdrage.....	68
BIJLAGE 1	Lijst van algemeen gebruikelijke voorzieningen.....	69

INLEIDING

Deze beleidsregels vormen de nadere uitwerking van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Wmo 2015), het landelijke Uitvoeringsbesluit Wmo (hierna: Uitvoeringsbesluit), de afzonderlijke maar identieke Verordeningen maatschappelijke ondersteuning 2015 van de gemeenten op de Bevelanden (hierna: Verordening) en het Besluit maatschappelijke ondersteuning 2015 (hierna: Besluit). De beleidsregels gaan over de maatschappelijke ondersteuning die het college op grond van de verordening aan een burger kan bieden ten behoeve van zijn zelfredzaamheid en participatie, voor zover deze in verband met een beperking, chronische psychische of psychosociale problemen niet op eigen kracht, met gebruikelijke hulp, met mantelzorg of met hulp van andere personen uit zijn netwerk voldoende zelfredzaam is of in staat is tot participatie.

De wetgever heeft de uitvoering van de wet opgedragen aan het college van burgemeester en wethouders. Via het delegatiebesluit is deze bevoegdheid door de colleges van de 5 deelnemende gemeenten in de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Bevelanden (GRDB) gedelegeerd aan het Dagelijks Bestuur van de GRDB. De GRDB heeft in het kader van de Wmo 2015 tot taak maatwerkvoorzieningen te verstrekken voor de ondersteuning in de zelfredzaamheid en participatie. In artikel 1.1.1 lid 1 van de wet zijn deze maatwerkvoorzieningen als volgt omschreven: *op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen*:

- 1. ten behoeve van zelfredzaamheid, daaronder begrepen kortdurend verblijf in een instelling ter ontlasting van de mantelzorger, het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen,*
- 2. ten behoeve van participatie, daaronder begrepen het daarvoor noodzakelijke vervoer, alsmede hulpmiddelen en andere maatregelen,*

De beleidsregels zijn opgebouwd uit 6 hoofdstukken:

Hoofdstuk 1 Kernbegrippen rond maatschappelijke ondersteuning

In de Wmo 2015 staan een aantal begrippen centraal: participatie, zelfredzaamheid, eigen kracht.

In het verlengde van de eigen kracht liggen de begrippen gebruikelijke hulp, mantelzorg, voorliggende voorziening en algemene voorziening.

Deze begrippen worden in dit hoofdstuk verder uitgewerkt.

Hoofdstuk 2 Melding, onderzoek en aanvraag

In dit hoofdstuk wordt uitgewerkt hoe in zijn algemeenheid het onderzoek plaatsvindt nadat een hulpvrager zich gemeld heeft met een hulpvraag.

Hoofdstuk 3 Maatwerkvoorzieningen dienstverlening

De ondersteuning die het dagelijks bestuur door middel van een maatwerkvoorziening of PGB verleent in de vorm van dienstverlening, vindt plaats binnen één of meerdere domeinen. De ondersteuning is gericht op het behoud en zo mogelijk versterking van de zelfredzaamheid en participatie binnen deze domeinen.

De domeinen zijn:

1. Gezondheid en zelfzorg
2. Huisvesting en huishouden
3. Huiselijke relaties
4. Zorg voor kinderen
5. Inkomen en rondkomen
6. School, werk, dagbesteding
7. Sociaal netwerk
8. Maatschappelijke participatie en vervoer
9. Justitie

Hoofdstuk 4 Overige maatwerkvoorzieningen

De maatwerkvoorziening vormt het sluitstuk in het aanbod van het dagelijks bestuur. Het woord *maatwerkvoorziening* geeft al aan dat deze voorziening op de persoon toegesneden is. Om die reden kan ook niet limitatief worden aangegeven welke overige maatwerkvoorzieningen het dagelijks bestuur kan aanbieden. De meest voorkomende maatwerkvoorzieningen, naast de maatwerkvoorzieningen die in hoofdstuk 3 zijn genoemd, worden echter in dit hoofdstuk uitgewerkt. Het gaat daarbij om:

- Woonvoorzieningen;
- Vervoervoorzieningen;
- Rolstoelen;
- Sportvoorzieningen.

Hoofdstuk 5 Verstrekkingvormen ondersteuning

In dit hoofdstuk wordt uitgebreider ingegaan op de verstrekkingvormen: maatwerkvoorziening (ondersteuning in natura) en persoonsgebonden budget (PGB).

Hoofdstuk 6 Overige bepalingen

In dit hoofdstuk wordt bijvoorbeeld uitgewerkt hoe wordt omgegaan met de berekening van de eigen bijdrage.

In ieder hoofdstuk staat een verwijzing naar de juridische grondslag van de beleidsregels. De verwijzingen zijn als volgt opgenomen:

Wet:	Wet maatschappelijke ondersteuning 2015
Uitvoeringsbesluit:	Uitvoeringsbesluit Wmo 2015
Verordening:	Verordeningen maatschappelijke ondersteuning 2015 (Verordeningen van de gemeenten in de GRDB)
Besluit:	Besluit maatschappelijke ondersteuning 2015 (van de GRDB)

HOOFDSTUK 1 KERNBEGRIPPEN ROND MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING

1 INLEIDING

Voor zover in het kader van deze beleidsregels van belang, houdt maatschappelijke ondersteuning in het kader van de Wmo 2015 het volgende in:

- *het ondersteunen van de zelfredzaamheid en de participatie van personen met een beperking of met chronische psychische of psychosociale problemen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving;*

Ten aanzien van het behoud en de versterking van de zelfredzaamheid en participatie staat de eigen verantwoordelijkheid van de burger en zijn sociale netwerk veel nadrukkelijker voorop dan onder de oude Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

De gemeente is alleen aan zet voor zover de burger niet zelf of met de hulp van dat netwerk, algemeen gebruikelijk voorzieningen of algemene voorzieningen voldoende zelfredzaam is of in staat is tot participatie.

In dit hoofdstuk worden de diverse begrippen die een rol spelen bij de maatschappelijke ondersteuning verder uitgewerkt.

2 ZELFREDZAAMHEID

Zelfredzaam wordt in de wet als volgt gedefinieerd:

- *In staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden.*

Zelfredzaamheid is van belang om zo lang mogelijk zelfstandig te kunnen blijven wonen, zonder dat zorg met verblijf op grond van de Wet langdurige zorg noodzakelijk is.

De omschrijving van “zelfredzaamheid” bevat twee elementen:

- het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen,
- het voeren van een gestructureerd huishouden.

Algemene dagelijkse levensverrichtingen (ADL) zijn de handelingen die mensen dagelijks in het gewone leven verrichten, met inbegrip van persoonlijke verzorging. Het begrip wordt gebruikt om te bepalen in hoeverre iemand zelfredzaam is. Iemand die als gevolg van lichamelijke en geestelijke beperkingen ADL-verrichtingen niet zelf kan doen, zal hulp nodig hebben en, indien hij zoveel hulp nodig heeft dat het niet verantwoord is dat hij zonder enige vorm van (vrijwel) continu toezicht en hulp leeft, misschien zelfs niet langer thuis kunnen blijven wonen. Voor de zelfredzaamheid van mensen zijn de volgende algemene dagelijkse levensverrichtingen van belang: in en uit bed komen, aan- en uitkleden, bewegen, lopen, gaan zitten en weer opstaan, lichamelijke hygiëne, toiletbezoek, eten/drinken, medicijnen innemen, ontspanning, sociaal contact.

Zelfredzaamheid wil niet persé zeggen dat de persoon zélf overal toe in staat is. De zelfredzaamheid van een persoon kan ook versterkt worden door de inzet van huisgenoten, het netwerk rond de persoon, mantelzorg, of een vrijwilliger die ondersteunende taken verricht. Verder kan het gebruik van algemeen gebruikelijke voorzieningen bijdragen aan het vergroten of behouden van de zelfredzaamheid.

3 PARTICIPATIE

De wetgever verstaat onder participatie:

- *het deelnemen aan het maatschappelijk verkeer.*

Bij “participatie” gaat het om het deelnemen aan het maatschappelijke verkeer. Dit wil zeggen dat iemand, ondanks zijn lichamelijke en/of geestelijke beperkingen, in redelijke mate mensen kan ontmoeten, contacten kan onderhouden, boodschappen kan doen en aan maatschappelijke activiteiten kan deelnemen. Daarvoor is het ook een vereiste dat hij zich kan verplaatsen.

4 AANVAARDBAAR NIVEAU

Het streven is om de persoon op het niveau van participatie en zelfredzaamheid te brengen dat bij zijn situatie past. Daarbij zijn met name de volgende aspecten van belang:

- de situatie van betrokkene voordat hij geconfronteerd werd met zijn beperkingen;
- de situatie van personen in vergelijkbare omstandigheden en in dezelfde leeftijdscategorie die geen beperkingen hebben
- de eigen mogelijkheden die er zijn, gelet op de persoonlijke situatie van de hulpvrager.

“Aanvaardbaar” betekent echter ook, dat de persoon zich er soms bij neer moet leggen dat er belemmeringen blijven, of dat hij zich enige beperkingen zal moeten getroosten. De door het dagelijks bestuur te bieden ondersteuning beperkt zich in die zin tot wat noodzakelijk is in het licht van de versterking of het behoud van zelfredzaamheid en participatie. De ondersteuning gaat niet zover dat het dagelijks bestuur rekening kan en moet houden met alle wensen van de hulpvrager, wat betreft bijvoorbeeld persoonlijke voorkeuren, smaak, luxe en gewoontes.

5 EIGEN KRACHT/VERANTWOORDELIJKHEID

Als een burger een ondersteuningsvraag heeft, wordt er allereerst gekeken naar wat iemand zelf kan doen of wat zijn/haar sociale omgeving kan betekenen. De eigen kracht is het vermogen van burgers om te doen wat nodig is in het dagelijks leven zonder dat hierbij blijvende hulp of voorzieningen nodig zijn. Het gaat om het oplossen van problemen door burgers zelf, door mantelzorg en/of door de nabije omgeving van vrienden en familie. De burger heeft ook een eigen verantwoordelijkheid. Hij zal actief moeten bedenken welke oplossingen en mogelijkheden er zijn en welke inspanningen hij daarbij zelf kan leveren.

De eigen verantwoordelijkheid komt niet alleen tot uitdrukking op het moment dat de hulpvrager al belemmeringen heeft, maar ook daarvoor al, door bijvoorbeeld te anticiperen op een levensfase waarin belemmeringen niet ongebruikelijk meer zijn.

Een jong stel bereidt zich bijvoorbeeld voor op een levensfase waarin het kinderen krijgt en zij hiervoor kosten moet maken in verband met de aanschaf van de benodigde babyartikelen of een verhuizing naar een grotere woning. Op diezelfde wijze zal een ieder zich ook moeten voorbereiden op wat veelal hoort bij het ouder worden: de behoefte aan een kleinere woning in verband met het vertrek van kinderen, de nabijheid van winkels en gemaksdiensten, een gelijkvloerse woning in verband met verminderde mobiliteit of een woning zonder of met een kleinere tuin in verband met het onderhoud daarvan.

Het gebruik maken van de eigen kracht betekent ook dat de hulpvrager zelf voorziet in de kosten/voorzieningen die algemeen gebruikelijk zijn (zie 8). Een hulpvrager wordt geacht hiervoor op eigen kracht zorg te dragen.

“Eigen verantwoordelijkheid” veronderstelt ook dat de hulpvrager zich voldoende verzekert, bijvoorbeeld door een passende aanvullende ziektekostenverzekering af te sluiten die aansluit bij de situatie van de hulpvrager.

6 VOORLIGGENDE VOORZIENING

Voorliggende voorzieningen zijn voorzieningen op grond van andere wettelijke regelingen die aan de verstrekking van een maatwerkvoorziening in het kader van de Wmo 2015 vooraf gaan. Voorliggende voorzieningen zijn onder andere:

- Voorzieningen op grond van de Zorgverzekeringswet (ZVW).
- Een verblijfsindicatie op grond van de Wet langdurige zorg (Wlz).
- Hulpmiddelen en vervoer in de werksituatie (UWV/werkgever)

In de Wmo 2015 staat dat het college een maatwerkvoorziening kan weigeren als de belanghebbende burger in aanmerking komt voor een indicatie op grond van de Wlz. Het is zelfs mogelijk een Wmo-voorziening te weigeren, als er redenen zijn om aan te nemen dat de hulpvrager mogelijk aanspraak heeft op de Wlz maar weigert mee te werken aan het verkrijgen van een indicatie.

Een duidelijke afbakening ten opzichte van andere wetten is van belang. Een hulpvrager die bij de Wmo een aanvraag doet voor persoonlijke verzorging of verpleging op grond van somatische beperkingen wordt bijvoorbeeld verwezen naar zijn zorgverzekeraar. Een belanghebbende burger die een beroep doet op extramurale ondersteuning van de Wmo maar dusdanige zware beperkingen heeft dat thuis wonen niet langer verantwoord is, wordt doorverwezen naar het Centraal Indicatieorgaan Zorgverzekeringen (CIZ) voor een Wlz indicatie.

Er moet in elke individuele situatie worden beoordeeld of de voorliggende voorziening toereikend en passend is. Een voorziening is pas voorliggend als deze een passende en toereikende oplossing biedt of de kosten van de maatwerkvoorziening als niet noodzakelijk heeft aangemerkt. In dat geval wordt er op grond van de Wmo ook geen maatwerkvoorziening verstrekt. Dat laatste is bijvoorbeeld het geval bij een rollator die op grond van ZVW niet meer wordt vergoed. Verder wordt ook geen maatwerkvoorziening op grond van de Wmo 2015 verstrekt, als een hulpvrager geen gebruik wenst te maken van de voorliggende voorziening. Of de belanghebbende burger daadwerkelijk gebruik maakt van een voorliggende voorziening, behoort immers tot de eigen verantwoordelijkheid van de belanghebbende burger.

7 ALGEMENE VOORZIENING

Een algemene voorziening is in de wet als volgt gedefinieerd:

Aanbod van diensten of activiteiten dat, zonder voorafgaand onderzoek naar de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van de gebruikers, toegankelijk is en dat is gericht op het versterken van zelfredzaamheid en participatie, of op opvang.

Algemene voorzieningen zijn voorzieningen die vrij toegankelijk zijn. Wel kunnen er globale restricties en toegangscriteria worden gesteld. Bijvoorbeeld aan de frequentie waarmee de voorziening wordt bezocht of dat men behoort tot de doelgroep waarvoor de voorziening is bedoeld.

Voorbeelden van algemene voorzieningen zijn het openbaar vervoer, warme maaltijdvoorziening (Tafeltje Dekje), het aanbod in wijk- en buurtcentra en kortdurende ondersteuning door het wijkteam.

8 ALGEMEEN GEBRUIKELIJK

Algemeen gebruikelijk ziet enerzijds op voorzieningen en anderzijds op kosten.

Een algemeen gebruikelijke voorziening is een voorziening die niet bij wet, waaronder de Wmo 2015, wordt aangeboden en die, indien voorhanden, in redelijkheid een oplossing kan bieden voor de ondersteuningsbehoefte van de hulpvrager. Het gaat hierbij om voorzieningen zoals een boodschappendienst, een maaltijdvoorziening, gemaksdiensten die via een thuisorganisatie worden aangeboden, hondenuitlaatdienst, klussendienst, niet-wettelijke kinderopvang, voorzieningen die via een aanvullende ziektekostenverzekering worden aangeboden, alarmering etc.

Daarnaast kan het gaan om voorzieningen die:

- niet speciaal zijn bedoeld voor mensen met een beperking;
- in de reguliere handel verkrijgbaar zijn;
- niet meer kosten dan een vergelijkbaar product.

Te denken valt hierbij aan voorzieningen zoals een verhoogd toilet, een 1-greeps mengkraan, een elektrische of inductiekookplaat, een fiets met trapondersteuning, een auto.

Daarnaast zijn er kosten waarmee een hulpvrager te maken krijgt, die algemeen gebruikelijk zijn en niet specifiek zijn voor iemand met een beperking. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om de kosten die samenhangen met het gebruik van een algemeen gebruikelijke voorziening of algemene voorziening, of de kosten van een verhuizing.

Er zal in relatie tot de hulpvrager bekeken worden of de voorziening of de kosten algemeen gebruikelijk zijn.

Zo zijn bijvoorbeeld de kosten van een fiets met trapondersteuning voor een kind niet algemeen gebruikelijk, maar wel voor een (bijna) volwassene. De kosten van het gebruik van de eigen auto zijn wel algemeen gebruikelijk voor de middellange en lange afstanden, maar niet voor de bestemming op zeer korte afstand waar iemand zonder beperkingen lopend of op de fiets naar toe zou gaan.

Het is in principe de hulpvrager die moet aantonen dat een algemeen gebruikelijke voorziening voor hem niet tot de (financiële) mogelijkheden behoort.

Als er sprake is van een plotseling optredende, onvoorziene noodzaak kunnen voorzieningen of kosten, die normaal gesproken als algemeen gebruikelijk worden aangemerkt, dat toch niet zijn. Zo is een verhuizing die plotseling noodzakelijk is omdat iemand een hersenbloeding heeft gekregen, niet algemeen gebruikelijk. Hetzelfde kan gelden als een voorziening plotseling noodzakelijk is die een algemeen gebruikelijk middel (bijvoorbeeld een fiets), die recentelijk is aangeschaft, van de persoon vervangt.

9 GEBRUIKELIJKE HULP

Gebruikelijke hulp wordt in de wet als volgt gedefinieerd:

Hulp die naar algemeen aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht van de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten.

In het verlengde daarvan wordt een gebruikelijke hulpverlener als volgt gedefinieerd:

Partner, ouder, inwonend kind of andere huisgenoot die de normale dagelijkse hulp biedt aan een partner, kind of andere huisgenoot.

Voor zover het gebruikelijk is dat partners, ouders, inwonende kinderen en/of andere huisgenoten elkaar bepaalde ondersteuning bieden, is een persoon niet aangewezen op ondersteuning in de vorm van dienstverlening vanuit de gemeente. Voor gebruikelijke hulp is dus geen indicatie mogelijk.

De ondersteuning die deze gebruikelijke hulp in omvang en intensiteit overstijgt, wordt als mantelzorg gezien (zie 10).

Wat onder gebruikelijke hulp valt, wordt bepaald door wat naar algemene aanvaarde opvattingen in redelijkheid mag worden verwacht. In onze samenleving wordt het normaal geacht dat de echtgenoot, ouders, inwonende kinderen of andere huisgenoten waar nodig en mogelijk hun rol nemen in het huishouden, zeker daar waar er sprake is van een huisgenoot met een beperkte zelfredzaamheid. Bij gebruikelijke hulp wordt rekening gehouden met de leeftijd van de huisgenoot. Zo is bij kinderen (met name onder de 18 jaar) belangrijk dat er extra aandacht is voor overbelasting.

Wat in redelijkheid mag worden verwacht is mede afhankelijk van de intensiteit en verwachte duur van de ondersteuningsbehoefte.

Uitzonderingen:

- voor zover een partner, kinderen of andere huisgenoten geobjectiveerde beperkingen hebben en/of kennis/vaardigheden missen om gebruikelijke ondersteuning binnen dit resultaatgebied ten behoeve van de hulpvrager uit te voeren en deze vaardigheden (nog) niet kunnen aanleren wordt van hen geen bijdrage verwacht. Hierbij speelt bijvoorbeeld de leeftijd van het kind een rol.
- voor zover een partner, kind en/of andere huisgenoot overbelast is of dreigt te raken wordt van hem of haar geen gebruikelijke hulp verwacht, totdat deze dreigende overbelasting is opgeheven. Daarbij geldt het volgende:
  - a) Wanneer voor de partner, ouder, kind en/of andere huisgenoot eigen mogelijkheden en/of voorliggende voorzieningen zijn om de (dreigende) overbelasting op te heffen dienen deze eigen mogelijkheden en/of voorliggende voorzieningen hiertoe te worden aangewend.
  - b) De partner, ouder, volwassen kind en/of andere volwassen huisgenoot moet bereid zijn maatschappelijke activiteiten te beperken, voor zover dat redelijkerwijs van hem verwacht mag worden.

Wat onder gebruikelijke hulp wordt verstaan, wordt verder uitgewerkt in de volgende hoofdstukken.

10 MANTELZORG

Mantelzorg wordt in de wet als volgt gedefinieerd:

Hulp ten behoeve van zelfredzaamheid, participatie, beschermd wonen of opvang, rechtstreeks voortvloeiend uit een tussen personen bestaande sociale relatie en die niet wordt verleend in het kader van een hulpverlenend beroep.

Mantelzorg overstijgt in tijd en/of intensiteit, wanneer het door inwonende partners, kinderen of andere huisgenoten wordt geleverd, het niveau van gebruikelijke hulp.

Anderzijds kan mantelzorg ook door niet inwonende familieleden of personen uit het netwerk van de persoon worden geleverd. Bijvoorbeeld door uitwonende kinderen, vrienden of andere personen uit het sociaal netwerk van de persoon.

Mantelzorg is, in tegenstelling tot gebruikelijke hulp, in principe wel indiceerbaar. Dit impliceert dat die hulp alsnog wordt verstrekt als de mantelzorg zou wegvallen. De indicatiesteller bepaalt voor hoeveel professionele zorg iemand in aanmerking komt. De mate waarin mantelzorgers bereid en in staat zijn een deel van deze zorg te bieden, is bepalend voor het aantal uren professionele zorg dat iemand uiteindelijk krijgt. Hierbij speelt de draagkracht van mantelzorgers een rol. Deze is niet voor iedereen gelijk. Voor de ene persoon zal het bieden van één uur zorg per dag het maximum zijn dat hij of zij kan dragen, terwijl voor een ander de grens hoger kan liggen. Deze verschillen worden in belangrijke mate bepaald door de persoonlijke omstandigheden van de mantelzorger (leeftijd, gezinssituatie, eigen gezondheid et cetera). Bij het indicatieproces kan de mantelzorger aangeven welke ondersteuning hij nodig heeft om mantelzorg te kunnen bieden.

11 BEGRIP (ZELF)REGIE

Bepalend bij o.a. de juiste keuze voor de maatwerkvoorziening “hulp bij het huishouden” is de vraag in hoeverre de hulpvrager of een persoon uit zijn netwerk in de directe omgeving in staat is tot het voeren van regie. Met het netwerk in de directe omgeving worden personen bedoeld die tot de leefeenheid van de hulpvrager behoren, dus ook woonachtig zijn op hetzelfde adres.

De definitie van “regie” in de Van Dale is: ‘de leiding hebben’. Kennisinstituut en adviesbureau Movisie hanteert voor regie de volgende definitie: “het richting geven aan het leven, ook wanneer men een beroep op anderen moet doen voor steun bij zelfredzaamheid of participatie”. Zelfregie gaat dus om zelf beslissen over het leven en eventuele ondersteuning daarbinnen. Het gaat om zelf bepalen, niet om zelf doen.

Als de hulpvrager in staat is tot zelfregie is de relatie tussen hulpvrager en ondersteuner anders dan wanneer de hulpvrager hier niet toe in staat is. De hulpvrager zit niet achterover, maar heeft een actieve rol bij het bepalen van de noodzakelijke ondersteuning. De hulpvrager is wel in staat oplossingen te bedenken voor problemen, maar kan deze niet altijd zelf uitvoeren. In deze situatie zal de hulpvrager dus ook opdrachten (kunnen) geven aan de ondersteuner.

12 LANGDURIG NOODZAKELIJK

De voorzieningen of diensten moeten langdurig noodzakelijk zijn ter compensatie van beperkingen. Dat wil allereerst zeggen dat er een noodzaak voor compensatie moet zijn. Er moet worden vastgesteld dat er sprake is van beperkingen waardoor de hulpvrager niet kan deelnemen aan het leven van alledag. Onder 'langdurig' wordt over het algemeen verstaan langer dan 6 maanden of dat het een blijvende situatie betreft. Onder een 'blijvende situatie' wordt ook de terminale levensfase verstaan. Voor sommige maatwerkvoorzieningen, bijvoorbeeld hulp bij het huishouden, kan het ook om een kortere periode gaan, bijvoorbeeld na ontslag uit het ziekenhuis. Waar precies de grens ligt tussen kortdurend en langdurig zal per situatie verschillen. Als de verwachting is dat belanghebbende na enige tijd zonder de benodigde hulpmiddelen of aanpassingen zal kunnen functioneren, dan mag van kortdurende medische noodzaak worden uitgegaan. Bij een wisselend ziektebeeld, waarbij verbetering in de toestand opgevolgd wordt door periodes van terugval, kan uitgegaan worden van een langdurige medische noodzaak.

13 GOEDKOOPST ADEQUATE VOORZIENING

Dit begrip was ontleend aan de praktijk van de voormalige Wet voorzieningen gehandicapten en werd zowel in de AWBZ als de Wmo toegepast. De gemeente mag de voorziening die het goedkoopst adequaat is inzetten. Dit begrip betekent zoveel als dat de voorziening doelmatig moet zijn. Het begrip heeft zowel betrekking op een voorziening in natura als op een PGB.

Dat de voorziening doelmatig moet zijn, betekent ook dat het begrip 'goedkoop' bij de beoordeling niet in absolute zin worden uitgelegd. Zo kan een in aanschaf duurdere voorziening bijvoorbeeld langer meegaan en dus uiteindelijk goedkoper zijn.

De begrippen "goedkoopst" en "adequaat" moeten in onderlinge samenhang worden gezien. De volgorde waarin deze begrippen zijn geplaatst, betekent niet dat in de afweging die bij het verstrekken van een bepaalde voorziening wordt gemaakt, de hoogte van de kosten van de voorziening voorop staat en pas in tweede instantie wordt gekeken naar het feit of de voorziening als compensatie kan worden aangemerkt. "Goedkoopst adequaat" betekent dat een voorziening altijd adequaat moet zijn. Pas als er meerdere adequate voorzieningen zijn, kan de goedkoopste adequate voorziening worden gekozen.

Een hulpvrager die een duurdere voorziening wenst dan de voorziening die het goedkoopst adequaat is, betaalt de meerkosten zelf. Voor het vervoer van en naar de dagbesteding kan het principe goedkoopst adequaat tot gevolg hebben dat een hulpvrager die naar een andere dagbestedingslocatie wil dan een geschikte voorziening die het dichtst bij zijn woonplaats is gevestigd, de meerkosten van het vervoer zelf moet betalen.

14 VERTEGENWOORDIGER

Een vertegenwoordiger is op grond van de definitie in de Wmo 2015 de persoon of rechtspersoon die een hulpvrager vertegenwoordigt die niet in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.

Op grond van de wet kunnen als vertegenwoordiger optreden de curator, mentor of gevolmachtigde van de hulpvrager. De bewindvoerder staat hier niet bij. De bewindvoerder kan alleen als vertegenwoordiger optreden als deze is gevolmachtigd door de hulpvrager. Curatele, bewind en mentorschap zijn verschillende

maatregelen om mensen te beschermen die zelf geen goede beslissingen kunnen nemen. Bijvoorbeeld door een verstandelijke beperking, verslaving of dementie. Bewind is bedoeld voor wie zijn financiële zaken niet zelf kan regelen. Mentorschap gaat over het nemen van beslissingen over de verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding van de betrokkene. Curatele is bedoeld voor mensen die hun financiële en persoonlijke zaken niet zelf kunnen regelen. Die mensen zijn handelingsonbekwaam.

Curatele, bewind en mentorschap kunnen worden aangevraagd bij de kantonrechter.

Als een curator, mentor of gevolmachtigde ontbreekt, kunnen ook als vertegenwoordiger optreden:

- echtgenoot, geregistreerd partner of andere levensgezel van de hulpvrager; dan wel (als deze ontbreekt);
- diens ouder, kind, broer of zus.

Deze personen kunnen echter niet als vertegenwoordiger optreden als de hulpvrager dat niet wenst.

Om die reden zal geprobeerd moeten worden om zoveel mogelijk een schriftelijke machtiging te vragen van de hulpvrager.

Een buurvrouw, vriend of kennis, kan alleen als vertegenwoordiger optreden als deze expliciet door de hulpvrager is gevolmachtigd.

15 LEEFEENHEID

Onder leefeenheid wordt verstaan het geheel aan personen, daaronder begrepen de echtgenoot en kinderen, waarmee de persoon op hetzelfde adres woonachtig is, anders dan in een commerciële huurders- of kostgangerrelatie.

16 LEEFOMGEVING

In de nieuwe Wmo staan participatie en zelfredzaamheid centraal. Participatie betekent 'deelname aan het maatschappelijk verkeer' (van mensen met een beperking of psychische problematiek). Zelfredzaamheid betekent 'in staat zijn tot het uitvoeren van de noodzakelijke algemene dagelijkse levensverrichtingen en het voeren van een gestructureerd huishouden'. De ondersteuning is er op gericht, dat burgers zolang mogelijk in de eigen leefomgeving (begrip komt uit de Wmo 2015; daarmee wordt bedoeld dat mensen zo lang mogelijk thuis kunnen blijven wonen.) kunnen blijven. Het begrip "leefomgeving" is geen strak omlijnd begrip; het zal meestal gaan om de wijk of het dorp waar iemand woont. In het kader van vervoer wordt de leefomgeving gezien als het gebied in een straal van 15 à 20 kilometer rondom de woning. De ondersteuning bij zelfredzaamheid en participatie wordt zo dicht mogelijk bij de burger en zijn omgeving zelf gelegd.

HOOFDSTUK 2 MELDING, ONDERZOEK EN AANVRAAG

1 INLEIDING

De wet schrijft voor dat, zodra een persoon zich meldt met een behoefte aan maatschappelijke ondersteuning, er een onderzoek moet worden uitgevoerd. In dit hoofdstuk wordt uitgewerkt hoe de melding en het onderzoek plaatsvinden.

2 HULPVRAAG

Een hulpvraag kan door of namens een hulpvrager worden gedaan en kan binnen komen bij:

- Het gebiedsgerichte team in de buurt waar de persoon woont;
- De huisarts;
- Digitaal via het digitale loket;
- Gemeentelijke loket of CJG;

Soms blijkt na een korte vraagverkenning dat informatie en advies voldoende is voor de hulpvrager om het ondervonden probleem op te lossen. Wanneer verdere vraagverheldering of verdieping nodig blijkt dan volgt een melding.

3 MELDING

Een melding komt binnen bij het gemeentelijke loket of bij het gebiedsgerichte team. Als tijdens de vraagverkenning is gebleken dat de melding twee of meer domeinen overstijgt, of een complexe situatie betreft, dan wordt de melding doorgeleid naar het gebiedsgerichte team.

Een melding kan door of namens de hulpvrager worden gedaan. De wetgever schrijft niet voor wie allemaal een melding kunnen doen. Het hoeft niet perse te gaan om een vertegenwoordiger (zie 14 in het vorige hoofdstuk) van de hulpvrager, maar het kan ook gaan om bijvoorbeeld de buurvrouw, een arts of een kind. Met een melding maakt de hulpvrager duidelijk dat hij behoefte heeft aan ondersteuning bij het oplossen van een probleem. Met andere woorden de hulpvrager ondervindt belemmeringen in zijn zelfredzaamheid of participatie.

De hulpvrager ontvangt een bevestiging van de melding, waarin aangegeven wordt dat de hulpvrager de mogelijkheid heeft om vóór het nadere onderzoek, uiterlijk binnen zeven dagen na melding, een persoonlijk (ondersteunings)plan (zoals bedoeld in artikel 2.3.2 lid 2 Wmo 2015) te overhandigen waarin gemotiveerd aangegeven is welke ondersteuning volgens de hulpvrager nodig is. Op de melding volgt een gesprek, het zogenaamde keukentafelgesprek, gepland door de toegewezen klantmanager. Als de hulpvrager van plan is zelf een persoonlijk ondersteuningsplan in te dienen, dan houdt de klantmanager daar rekening mee met het plannen van het eerste gesprek.

4 VOORONDERZOEK

De klantmanager verzamelt vooraf alle informatie die voor de gemeente al beschikbaar is. Voordat het gesprek start legitimeert de hulpvrager zich met een geldig legitimatiebewijs (identiteitskaart of paspoort). Van de hulpvrager wordt verwacht, dat hij zelf pro-actief is en ook ter voorbereiding op het gesprek informatie bij de hand heeft.

Als er sprake is van een hulpvrager die al bekend is in het kader van de Wmo 2015, wordt voorkomen dat de hulpvrager opnieuw gegevens moet verstrekken die al bij de gemeente bekend zijn. Wel zal de klantmanager de bij de gemeente bekende gegevens doorlopen, om te zien in hoeverre deze nog actueel zijn.

Het onderzoek zal zich dan vooral richten op de wijzigingen die er sinds de vorige melding in de situatie van de hulpvrager zijn opgetreden en de aanvullende hulpvraag.

5 HET GESPREK

Het (keukentafel) gesprek is een van de belangrijkste onderzoeken naar de persoonlijke situatie van belanghebbende. Op basis van de gegevens die uit het “keukentafelgesprek” naar voren komen kan verder onderzoek noodzakelijk zijn om te bepalen of belanghebbende een maatwerkvoorziening op basis van de Wmo nodig heeft. Zo'n onderzoek vindt zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen zes weken plaats. Samen met de hulpvrager zal worden besproken en onderzocht op welke wijze het beoogd resultaat kan worden bereikt.

Het netwerk wordt zoveel mogelijk betrokken bij het gesprek. Als de hulpvrager een mantelzorger is wordt met de mantelzorger en zo mogelijk met de verzorgde geïnterviewd welke belemmeringen de belanghebbende ondervindt bij de uitvoering van de mantelzorg. Daarnaast wordt de hulpvrager erop gewezen dat hij ook gebruik kan maken van kosteloze onafhankelijke cliëntondersteuning.

Na het voeren van een gesprek kan een hulpvrager, indien van toepassing een aanvraag indienen voor een maatwerkvoorziening.

In het gesprek komen de volgende aspecten aan orde.

5.1 INVENTARISATIE PERSOONLIJKE SITUATIE

In het gesprek zal allereerst met de hulpvrager worden geïnterviewd welke problemen en behoeften de hulpvrager heeft, toegespitst op activiteiten in de woning en in het huishouden, bij het verplaatsen in en om de woning, bij het zich verplaatsen per vervoermiddel in de directe woon- en leefomgeving (verplaatsing in een straal van 15 tot 20 kilometer rond de woning) en bij het ontmoeten van medemensen het op basis daarvan aangaan van sociale verbanden. Uit het gesprek moet duidelijk worden om welke behoeften het precies gaat, zoals het bezoeken van een (bepaalde) kerk, het gaan winkelen, familiebezoek, ondernemen activiteiten, begeleiding of dagbesteding, etc.

Daarnaast worden de persoonskenmerken van de hulpvrager bekeken: om wat voor soort hulpvrager gaat het? Relevante persoonskenmerken kunnen, afhankelijk van de belemmeringen die de persoon heeft, bijvoorbeeld zijn:

- de leeftijd;
- de gezondheidssituatie;
- de mate waarin een persoon actief is geweest voordat hij geconfronteerd werd met zijn beperkingen;
- de zelfstandigheid en leerbaarheid van de hulpvrager.

Tijdens het gesprek worden de verschillende levensdomeinen langs gelopen. Als dit onderdeel van het gesprek afgerond is, moet zorgvuldig worden samengevat wat de conclusies zijn, zowel wat betreft datgene dat/wat (nog) wel gedaan kan worden, als datgene waartoe men niet meer in staat is. Deze samenvatting dient bijvoorbeeld in een schriftelijke weergave van gesprek te worden vastgelegd, zodat deze herlezen kan worden en hulpvrager en Klantmanager dit gesprek kunnen onderschrijven.

5.2 FORMULEREN VAN HET TE BEREIKEN RESULTAAT

De volgende stap is het formuleren van het te bereiken resultaat. Dit te bereiken resultaat kan op één of op meerdere terreinen zijn gelegen. Een voorbeeld: wie door een functiebeperking niet in staat is zich lokaal te verplaatsen heeft wellicht wel de wens naar familie te gaan, die in een naburige wijk woont. Daarnaast kan de wens bestaan om zelf boodschappen te doen. Bovendien kan de hulpvrager de wens hebben naar het gemeentehuis te gaan om bij een politieke partij actief zijn. Het te bereiken resultaat kan dan omschreven worden als: bereiken van bestemmingen.

5.3 ROL EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID, EN MOGELIJKHEDEN BIJ HET SAMENSTELLEN VAN HET ARRANGEMENT

Als de belemmeringen, behoeften en voorkeuren van de hulpvrager in beeld zijn, is de volgende stap om in kaart te brengen wat binnen het vermogen van de hulpvrager ligt om zelf tot verbetering van zijn zelfredzaamheid of participatie te komen.

Kan de hulpvrager bijvoorbeeld door het doen van vrijwilligerswerk wat doen aan zijn participatieprobleem? Is hij in staat de boodschappenservice te gebruiken voor zijn boodschappen? Kan hij door het anders organiseren van zijn leven misschien geholpen worden? Kan de hulpvrager verhuizen naar een meer geschikte woning, zodat hij makkelijker uit de voeten kan in zijn woning, maar ook minder problemen heeft om de deur uit te gaan? Kan de hulpvrager met wat simpele hulpmiddelen, verkrijgbaar in bijvoorbeeld de bouwmarkt, een winkel voor huishoudelijke artikelen of een zelfzorgwinkel, zijn belemmeringen oplossen? Biedt een fiets met trapondersteuning een oplossing voor zijn vervoersprobleem?

Met andere woorden: in hoeverre kan de hulpvrager zijn eigen kracht aanspreken, al dan niet door gebruik te maken van algemeen gebruikelijke voorzieningen? Daarnaast is hierbij ook van belang in hoeverre de inzet van gebruikelijke hulp of mantelzorg een bijdrage kan leveren.

Als de hulpvrager niet in staat is zelf in de maatregelen te voorzien, komt het voor dat de hulpvrager door het eigen bijdrage systeem een voorziening in feite helemaal zelf zal betalen. Dit geldt met name bij een hoger inkomen en/of vermogen. Dit kan betekenen dat een hulpvrager alsnog besluit zelf over te gaan tot aanschaf van de voorziening.

Het is ook mogelijk dat men de voorziening weliswaar zelf zal moeten betalen via een eigen bijdrage, maar niet in staat is of opziet tegen het proces van aanschaffen van de voorziening. In dat geval kan de gemeente

hierbij ondersteuning bieden of kan de gemeente hiervoor een derde inschakelen (bijv. een vrijwilliger). Voor een advies en/of aanschaf kan men ook gebruikmaken van de expertise van een ergotherapeut.

5.4 SAMENHANG IN ONDERSTEUNING

Bij de hulpvrager moet ook worden geïnformeerd of hij op andere terreinen binnen het sociale domein zorg, ondersteuning of diensten ontvangt. Om dit te onderzoeken, wordt een nieuwe client opgezocht in MensCentraal. De client wordt hier van op de hoogte gebracht. Te denken valt aan ondersteuning ten laste van de Zorgverzekeringswet of op grond van de Participatiewet of Jeugdwet. Maar er moet ook worden onderzocht in hoeverre dergelijke ondersteuning wenselijk zou zijn.

Op deze wijze kan, als ondersteuning vanuit de Wmo 2015 nodig blijkt, samenhang worden geboden in het totaalpakket van ondersteuning dat de hulpvrager ontvangt.

5.5 BIJDRAGEN IN DE KOSTEN

De hulpvrager zal ook geïnformeerd worden over de eventuele financiële bijdrage die hij is verschuldigd als er gebruik wordt gemaakt van een ondersteuningsaanbod van de gemeente. Aangezien de vaststelling van de hoogte van de eigen bijdrage voor een maatwerkvoorziening niet tot de bevoegdheid behoort van het dagelijks bestuur, maar van het CAK, kan de klantmanager ten aanzien hiervan slechts globaal en onder voorbehoud informatie verstrekken en zo nodig verwijzen naar (de website van) het CAK. In ieder geval wordt wel door de klantmanager duidelijk gemaakt voor welke voorzieningen er een eigen bijdrage verschuldigd is en waar de hoogte van de eigen bijdrage van afhankelijk is.

Ook als er een andersoortige bijdrage dan een eigen bijdrage wordt gevraagd, zoals voor het collectief vervoer (Regiotaxi), wordt dit aan de hulpvrager verteld.

5.6 KEUZE VOOR EEN MAATWERKVOORZIENING OF EEN PGB

De hulpvrager wordt geïnformeerd over de mogelijkheid om, als er aanspraak is op een maatwerkvoorziening, in plaats daarvan een persoonsgebonden budget te ontvangen. Daarbij zal de hulpvrager worden gewezen op de voorwaarden om voor een persoonsgebonden budget in aanmerking te komen, alsmede de rechten en plichten die hieraan zijn verbonden.

De klantmanager informeert de hulpvrager over het format waaraan het zorg- en budgetplan moet voldoen. Daarnaast informeert de klantmanager de hulpvrager op zijn verzoek over de maximale budgetten die voor de ondersteuning waarvoor hij een PGB wil aanvragen van toepassing zijn, alsmede de eisen die worden gesteld aan formele en informele ondersteuning.

De klantmanager onderzoekt daarnaast of de hulpvrager zal kunnen voldoen aan de eisen die de wetgever of de gemeente aan de ondersteuning met een PGB stellen.

De hulpvrager wordt geadviseerd het zorg- en budgetplan op te stellen en aan de klantmanager ter toetsing te overleggen tijdens de onderzoeksfase, zodat deze eventueel nog besproken en bijgesteld kan worden en de

resultaten van deze toetsing meegenomen kunnen worden in het verslag. Dit kan echter pas op het moment dat er een formeel akkoord is op de toekenning van een maatwerkvoorziening.

Daarnaast informeert de klantmanager de hulpvrager, indien van toepassing, welke aanbieders van ondersteuning voor hem in het gebied waar hij woont beschikbaar zijn.

5.7 HET SAMENSTELLEN VAN ARRANGEMENTEN

Met het geformuleerde te bereiken resultaat kan vervolgens beoordeeld worden in hoeverre dat resultaat te bereiken is door gebruik te maken van inzet door het eigen netwerk, algemeen gebruikelijke voorzieningen, algemene voorzieningen en/of collectieve voorzieningen, of zaken die verstrekt kunnen worden op basis van andere voorliggende wettelijke regelingen (artikel 2 Wmo). Als aan de hand van het te behalen resultaat beoordeeld is welke eventuele eigen oplossingen, welke algemeen gebruikelijke voorzieningen, welke algemene voorzieningen en welke collectieve voorzieningen mogelijk bij kunnen dragen aan het te behalen resultaat, kan nog beoordeeld worden of er maatwerkvoorzieningen noodzakelijk zijn die hieraan bijdragen. Naast creativiteit bij het op een rij zetten van de mogelijke oplossingen is ook kennis van de sociale kaart in de eigen gemeente en de regio van belang.

5.8 HET VASTSTELLEN VAN HET ARRANGEMENT

In de afspraken na afloop van het gesprek wordt vastgelegd welk arrangement moet leiden tot het te behalen resultaat. In feite is dit het eind van het gesprek rond de keukentafel. In gezamenlijkheid is bepaald wat, op basis van de beperkingen van betrokkene, zijn mogelijkheden en onmogelijkheden, zijn wensen en voorkeuren, het te bereiken resultaat zou moeten zijn en op welke wijze dit te bereiken resultaat ingevuld zou kunnen worden. Op dit punt zal ook beoordeeld moeten worden of er sprake moet zijn van een aanvullend onderzoek bijvoorbeeld een medisch advies of ander deskundigenadvies.

6 HET VERSLAG

De klantmanager zorgt voor schriftelijke verslaglegging van het onderzoek. Het ingevulde vragenformulier is de basis voor het verslag. Uit het verslag blijkt welke resultaten bereikt moeten worden en door wie. Dit verslag wordt, zo mogelijk, aansluitend aan het gesprek opgesteld en ter ondertekening aan de hulpvrager aangeboden. Wanneer dit niet mogelijk is, verstrekt de klantmanager binnen 5 werkdagen na het gesprek aan de hulpvrager een verslag van de uitkomsten van het onderzoek, met de vraag dit ondertekend terug te sturen. Als hieruit de noodzaak blijkt voor een maatwerkvoorziening, dan moet alsnog een aanvraagformulier ingediend worden. Opmerkingen of latere aanvullingen van de hulpvrager worden aan het verslag toegevoegd.

Indien de melding tot een maatwerkvoorziening leidt en de hulpvrager stemt in met de toekenning van de maatwerkvoorziening voor dienstverlening zoals hulp bij het huishouden of begeleiding, stuurt het college het verslag van de uitkomsten van het onderzoek naar de zorgaanbieder van voorkeur.

De zorgaanbieder maakt binnen tien dagen een afspraak met de hulpvrager voor een gesprek over de activiteiten welke nodig zijn om het resultaat te behalen. Het resultaat van dit gesprek wordt vastgelegd in het zogeheten ondersteuningsplan. De cliënt en zorgaanbieder ondertekenen het ondersteuningsplan. Het ondertekende ondersteuningsplan dient als basis voor de aanvraag van de maatwerkvoorziening.

7 AANVRAAG

Een aanvraag is een aanvraag zoals bedoeld in de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

7.1 AANVRAAG SCHRIFTELIJK

De aanvraag voor een maatwerkvoorziening moet schriftelijk worden ingediend.

Als de hulpvrager een aanvraag voor een maatwerkvoorziening indient, is hij verplicht ook het gespreksverslag voor gezien of akkoord te ondertekenen.

Een aanvraag kan pas worden ingediend als het onderzoek is afgerond. Is het onderzoek niet binnen zes weken afgerond, dan mag de hulpvrager wel een aanvraag indienen.

Zie punt 7.5 voor de situatie dat de hulpvrager een aanvraag indient zonder dat er een melding heeft plaatsgevonden.

7.2 INGEZETENE

Een persoon heeft slechts recht op een maatwerkvoorziening (of PGB) voor zover hij ingezetene is van een van de deelnemende gemeenten van GR de Bevelanden. Dat wil zeggen dat hij zijn woonplaats moet hebben in één van de Bevelandse gemeenten.

Artikel 1:10 BW bepaalt dat de woonplaats van iemand zich bevindt te zijner woonstede, en bij gebrek van woonstede ter plaatse van zijn werkelijk verblijf. Het gaat om waar iemand werkelijk woont, de plaats waar iemand niet vandaan gaat dan met een bepaald doel en tevens met het plan om, als dat doel is bereikt, terug te keren.

Artikel 1:11 BW bepaalt dat een natuurlijk persoon zijn woonstede verliest door daden waaruit zijn wil blijkt om haar prijs te geven. Iemand wordt vermoed zijn woonstede te hebben verplaatst, wanneer hij daarvan op de wettelijk voorgeschreven wijze kennis heeft gegeven aan de gemeentebesturen.

Normaal gesproken komen woonplaats, inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP, voorheen GBA) en feitelijke verblijfplaats overeen en is dus duidelijk wat de woonplaats is. Als iemand 2 adressen heeft, bijvoorbeeld een woning en een vakantieadres, of een woning en een revalidatiecentrum, dan is van belang waar de persoon staat ingeschreven en of hij de intentie heeft terug te keren naar dit adres. Door een tijdelijk verblijf in een instelling of een tijdelijk verblijf op een vakantieadres verliest iemand derhalve niet direct zijn woonplaats/ingezetenschap.

Als bij de persoon iemand staat ingeschreven die daar feitelijk niet woont, komt dat voor rekening en risico van de aanvrager. Als er in het BRP medebewoners staan ingeschreven die als huisgenoot kunnen worden aangemerkt, wordt hiermee rekening gehouden in het onderzoek. Het is aan de persoon om er zorg voor te dragen dat personen die feitelijk niet bij hem wonen, worden uitgeschreven.

Als uit onderzoek blijkt dat er bij een persoon iemand inwoont die kan worden aangemerkt als huisgenoot, wordt hiermee bij de vaststelling van het recht op hulp bij het huishouden rekening gehouden, ook al staat de medebewoner in het BRP niet ingeschreven op het betreffende adres.

7.3 AANVRAAG PERSOONSGEBONDEN BUDGET

Als een hulpvrager de ondersteuning in de vorm van dienstverlening voor één of meerdere resultaatgebieden door middel van een persoonsgebonden budget zelf wenst in te kopen, moet hij bij zijn aanvraag een ondersteuningsplan overleggen, op basis van het format dat hem hiervoor is verstrekt.

Daarnaast sluit hij een overeenkomst af met de door hem gewenste aanbieder(s). Hiervoor stelt de Sociale Verzekeringsbank modellen ter beschikking.

Voor een PGB voor andere vormen van ondersteuning, bijvoorbeeld voor een woningaanpassing of een hulpmiddel gelden afwijkende voorwaarden. Dit is opgenomen in het hoofdstuk "overige maatwerkvoorzieningen".

7.4 AFHANDELINGSTERMIJN AANVRAAG

De afhandelingstermijn voor de aanvraag bedraagt 2 weken.

Als de hulpvrager voor de afhandeling van zijn aanvraag nog gegevens moet overleggen, dan wordt hem dat schriftelijk gevraagd, met vermelding van de termijn waarbinnen hij die gegevens moet overleggen. De afhandelingstermijn wordt opgeschort zolang de hulpvrager de gevraagde gegevens niet heeft overgelegd. Als de gegevens niet binnen de termijn zijn verstrekt, kan de aanvraag buiten behandeling worden gesteld als deze gegevens wezenlijk zijn voor de afhandeling van de aanvraag.

Als meer tijd nodig is om tot een besluit te komen, dan kan de afhandelingstermijn met een redelijke termijn worden verlengd. Wat een redelijke termijn is, is afhankelijk van de reden waarom meer tijd nodig is, maar zal normaal gesproken niet meer dan 8 weken kunnen bedragen.

De hulpvrager wordt op de hoogte gesteld dat zijn aanvraag niet binnen 2 weken zal worden afgehandeld. In de brief wordt tevens vermeld wanneer hij het besluit wel kan verwachten.

7.5 AANVRAAG ZONDER MELDINGSPROCEDURE

Een aanvraag voor een maatwerkvoorziening (of PGB) kan door een hulpvrager alleen worden gedaan als het volledige onderzoek is afgerond, tenzij:

- het onderzoek niet is uitgevoerd binnen 6 weken;
- er naar het oordeel van de klantmanager die de aanvraag in behandeling neemt sprake is van een spoedeisende situatie.

In de wet staat geen termijn genoemd waarbinnen een aanvraag moet zijn gedaan na afronding van het onderzoek.

Als er naar de mening van de klantmanager een dusdanig lange termijn zit tussen afronding onderzoek en indiening aanvraag, dat er twijfels zijn of het onderzoeksverslag nog actueel genoeg is, zal dit met de hulpvrager worden besproken. Daarbij wordt ook de reden gevraagd waarom de hulpvrager zo lang heeft gewacht met het indienen van zijn aanvraag en hoe hij de situatie in de tussentijd heeft opgelost.

De klantmanager kan er, afhankelijk van zijn bevindingen, voor kiezen het onderzoek volledig opnieuw te doen, dan wel het verslag met de hulpvrager door te lopen om te bezien in hoeverre er nog wijzigingen zijn. Dit (aanvullende) verslag wordt aan de hulpvrager verstrekt.

Als een hulpvrager een aanvraagformulier indient, terwijl er geen sprake is geweest van een melding en er ook geen sprake is van een spoedeisende situatie, wordt het aanvraagformulier aangemerkt als meldingsformulier. De hulpvrager wordt schriftelijk op de hoogte gesteld dat het *verzoek om ondersteuning* afgehandeld wordt als een melding zoals bedoeld in artikel 2.3.2 lid 1 Wmo 2015. Wanneer het onderzoek is afgerond en de hulpvrager de aanvraag wil handhaven zal deze in behandeling genomen worden.

Indien de persoon geen onderzoek wil, neemt het college de aanvraag in behandeling en wel door een afwijzing te sturen.

8 HULPVRAGER MELDT ZICH RECHTSTREEKS BIJ MEDIPOINT

Wanneer een hulpvrager een probleem heeft met betrekking tot de zelfredzaamheid in de woning, het vervoer in de leefomgeving, of het verplaatsen in de woonomgeving, heeft hij de mogelijkheid zich rechtstreeks te wenden tot de hulpmiddelenleverancier Medipoint. De hulpmiddelenleverancier is gemandateerd om samen met de hulpvrager te bepalen welk hulpmiddel leidt tot een oplossing voor het ondervonden probleem. De werkwijze is beschreven in het Handboek Wmo-hulpmiddelen Oosterschelderegio.

9 BESCHIKKING

De hulpvrager ontvangt de beslissing op zijn aanvraag op grond van de Wmo 2015 binnen 2 weken na de aanvraag schriftelijk in een beschikking (art. 4.13 lid 1 Awb jo art. 2.3.5 lid 2). Indien deze termijn overschreden lijkt te worden, zal op grond van de Awb de hulpvrager schriftelijk geïnformeerd worden over een verlenging van deze termijn met 8 weken. In de beschikking staat: de aanvraagdatum, de beslissing, de geldigheidsduur, de motivering van de beslissing, de eigen bijdrage en informatie over de effectuering van het besluit. In de beschikking voor dienstverlening wordt verwezen naar de afspraken welke gemaakt zijn in het ondersteuningsplan met de zorgaanbieder.

De klantmanager zal de hulpvrager bij een (gedeeltelijke) afwijzing vóór verzending van de beschikking telefonisch informeren over de aard van de beslissing. Tegen de beslissing is bezwaar en beroep volgens de Awb mogelijk. Hulpvrager moet van een eventuele verlenging van de afhandelingstermijn op de hoogte worden gesteld.

HOOFDSTUK 3 MAATWERKVOORZIENINGEN DIENSTVERLENING

1 AANVRAAG MAATWERKVOORZIENING DIENSTVERLENING

Nadat het onderzoek naar aanleiding van de melding is afgerond (of als het onderzoek niet binnen 6 weken is afgerond) kan de hulpvrager een aanvraag voor een maatwerkvoorziening indienen.

2 DOELSTELLING ONDERSTEUNING

Het doel van de ondersteuning is om de hulpvrager te ondersteunen in zijn zelfredzaamheid en participatie, opdat deze zo lang mogelijk in zijn eigen leefomgeving kan blijven wonen. Dat betekent in dit kader dat de hulpvrager zo lang mogelijk zelfstandig kan blijven wonen en geen beroep hoeft te doen op intramurale zorg op grond van de Wet langdurige zorg.

Dat kan ook betekenen dat de mantelzorg wordt ontlast door ondersteuning, die deze normaliter verleent, tijdelijk uit handen te nemen.

3 RESULTAATGEBIEDEN

De ondersteuning die het dagelijks bestuur door middel van een maatwerkvoorziening of PGB verleent in de vorm van dienstverlening, vindt plaats binnen één of meerdere domeinen. De ondersteuning is gericht op het behoud en zo mogelijk versterking van de zelfredzaamheid en participatie.

De domeinen zijn:

1. Gezondheid en zelfzorg
2. Huisvesting en huishouden
3. Huiselijke relaties
4. Zorg voor kinderen
5. Inkomen en rondkomen
6. School, werk, dagbesteding
7. Sociaal netwerk
8. Maatschappelijke participatie en vervoer
9. Justitie

Bij de voor de hulpvraag relevante domeinen wordt op basis van het 'drie kolommenmodel' het volgende in kaart gebracht:

- A. dit zijn de problemen/zorgen en dit gaat goed
- B. dit is het resultaat
- C. aanpak (zo kan het resultaat bereikt worden):
  - I. voorliggend
  - II. maatwerk-voorziening

Bij "A" wordt beschreven wat de actuele problemen /zorgen zijn volgens de hulpvrager en/of die van zijn omgeving, zoals huisgenoten, mantelzorg, of (zorg)professionals. Het kan ook de professionele beoordeling/waarneming van de klantmanager zijn. Uit de beschrijving blijkt duidelijk wie wat een probleem/zorgelijk vindt, of vindt dat het goed gaat. Daarbij horen ook de bestaande voorzieningen (= alle

voorzieningen, diensten, hulpmiddelen etc. waar de hulpvrager gebruik van maakt). De beschreven goede aspecten zijn mede van invloed op het daarna beschreven resultaat en de aanpak. Soms kan een stukje geschiedenis ook belangrijk zijn, zoals de hulpverleningshistorie. Deze tekst vormt de basis van het verderop beschreven resultaat en de aanpak.

Als één of meer van de domeinen wel relevant zijn, maar er zijn geen problemen of zorgen, dan kan bij A ingevuld worden dat de hulpvrager voldoende of volledig zelfredzaam is. Een beschrijving van het resultaat onder "B" en de aanpak onder "C" is dan niet aan de orde.

Bij "B" wordt vermeld wat één of meer realistische resultaten (= haalbare doelen) zijn en, als dat relevant is, de tijd (duur) die daarmee gemoeid is. Het resultaat is SMART geformuleerd en past in het Wmo-doel "zo lang mogelijk in de eigen leefomgeving kunnen blijven" en/of is gericht op (maatschappelijke) participatie. Het resultaat kan zich ook richten op de mantelzorger in plaats van de hulpvrager. Het betreft dan bijvoorbeeld oefenen in het omgaan met de gevolgen van de aandoening, stoornis of beperking van de hulpvrager, of (periodieke) ontlasting van de mantelzorger.

Bij "C" wordt beschreven wat de aanpak is; met welke oplossing het resultaat in kolom C bereikt kan worden. Als de hulpvrager een persoonlijk plan heeft ingediend, wordt dat betrokken bij de aanpak. Voordat er sprake is van een maatwerkvoorziening, vindt het 'afpellen' plaats: eerst wordt onderzocht of en met welke voorzieningen het resultaat buiten de Wmo bereikt kan worden:

1. eigen kracht (inclusief eigen verantwoordelijkheid, bijvoorbeeld een voorzienbare verhuizing)
2. behandeling, revalidatie, reactivering, leren
3. aanpassing van de omgeving of hulpmiddelen
4. gebruikelijke hulp
5. mantelzorg
6. hulp van andere personen uit zijn sociale netwerk
7. hulp van vrijwilligers
8. wettelijke voorzieningen, zoals:
  - Zorgverzekeringswet
  - Wet langdurige zorg
  - Onderwijs
  - Wet op de kinderopvang
  - Jeugdwet
  - Arbeidsvoorzieningen
  - Participatiewet
9. algemeen gebruikelijke voorzieningen
10. algemene voorzieningen
11. overig, zoals: het verrichten van maatschappelijk nuttige activiteiten door de hulpvrager

Het kan zijn dat met de hier vermelde voorzieningen het resultaat geheel kan worden bereikt. In dat geval is een maatwerkvoorziening of PGB niet aan de orde.

3.1 GEZONDHEID EN ZELFZORG

Op het domein 'Gezondheid en zelfzorg', komen bij A onderwerpen aan de orde zoals:

1. er moet sprake zijn van een 'beperking, chronisch psychische of psychosociale problemen'. Daarom wordt gekeken naar (actuele) lichamelijke en geestelijke gezondheidsproblemen en handicaps, inclusief verstandelijke beperking en verslaving; met stoornissen, beperkingen, prognose en behandeling. Daarbij gaat het om:

- a. ziekten/stoornissen:
    - wat mankeert hij volgens de dokter: de lichamelijke en/of geestelijke gezondheid van de hulpvrager¹. Het gaat daarbij om de actuele gezondheidsproblemen, waarvoor hij nu medische hulp krijgt of zou moeten krijgen. Het kan ook zijn dat hij niet (meer) (para)medisch behandeld wordt, maar dat zijn gezondheidsprobleem langdurig is. Daarbij kan van belang zijn:
    - wat merkt hij van zijn gezondheidsproblemen dwz welke klachten heeft hij, wat voelt hij (lichamelijk/psychisch). Om in aanmerking te komen voor de Maatwerkvoorziening Begeleiding moet er (onder andere) sprake zijn van matige tot zware stoornissen op één of meer van de terreinen: oriëntatiestoornissen, psychisch functioneren en probleemgedrag/veiligheid
    - hoe bevordert hijzelf zijn gezondheid
    - hoe wordt hij (para)medisch behandeld, is hij behandeltrouw
    - de gezondheidsbeleving van de hulpvrager: wat is de invloed van de gezondheidsproblemen op zijn leven
  - b. beperkingen:
    - welke activiteiten kan hij niet (goed) (meer) met betrekking tot lichaam, geest en/of verstand
    - wat is de ernst van die beperkingen
    - wat is de duur van de beperkingen (prognose)
    - hoe gaat hij om met zijn beperkingen
2. zelfzorg (hygiëne, motivatie, omgang met (on)gezondheid, (on)gezond leven)

Resultaten met betrekking tot het domein Gezondheid en zelfzorg:

1. De hulpvrager:
  - a. zorgt er elke dag voor dat hij schoon en verzorgd is.
  - b. zorgt ervoor dat hij iedere dag voldoende en gezond eet en drinkt.
  - c. ziet er schoon en verzorgd uit en gaat op een verantwoorde manier om met seksuele contacten.
  - d. behoudt de zelfzorg die hij nu heeft en werkt toe naar verbetering daarvan.
  - e. neemt op tijd zijn medicatie in.
  - f. herkent tijdig signalen van onrust en zoekt dan hulp, zodat escalatie van de situatie voorkomen kan worden.
  - g. werkt mee aan het onderzoeken van de oorzaken van de onrust.
  - h. komt afspraken met zorgprofessionals na.
  - i. kan omgaan met zijn beperking en heeft een vergroot zelfvertrouwen (empowerment en eigen kracht).
  - j. ervaart een groter gevoel van zelfstandigheid (regie over het eigen leven) en welbevinden.
  - k. kan omgaan met zijn emoties en verlieservaringen en weet waar hij met vragen terecht kan.
2. De draagkracht van de mantelzorger of het steunsysteem wordt overeind gehouden.

---

¹ Sommige hulpvragers ervaren hun gezondheidssituatie niet noodzakelijk als een 'probleem', bijv mensen met een verstandelijke beperking of met chronisch psychische problemen. Hun lichamelijke, geestelijke en/of verstandelijke conditie wijkt echter wel af van wat algemeen gezien wordt als 'gezond'. Daardoor hebben ze beperkingen, maar natuurlijk ook mogelijkheden in hun functioneren.

3.2 HUISVESTING EN HUISHOUDEN

Op het domein 'Huisvesting en huishouden', komen bij A onderwerpen aan de orde zoals:

1. type
2. geschiktheid (kwaliteit, passend bij levensfase, trappen ed)
3. veiligheid (vochtigheid, luchtkwaliteit, gas- en waterleidingen ed)
4. toereikende woning (woonoppervlakte i.r.t gezinsomvang, inboedel)
5. autonomie mbt huisvesting (afhankelijkheid van derden, bv financiering, onderhoud, reparaties, aanschaf/vervanging inboedel)
6. huishouden (hygiëne, administratie, dagelijkse organisatie)
7. beschermd wonen

Resultaten met betrekking tot het domein Huisvesting en huishouden:

1. De hulpvrager:
  - a. kan zelfstandig blijven wonen.
  - b. heeft overzicht over zijn administratie.
  - c. kan omgaan met routinematige zaken.
  - d. heeft een plek om te wonen in een veilige omgeving.
  - e. is in staat in zijn vertrouwde omgeving te blijven wonen.
  - f. ervaart een gevoel van veiligheid en geborgenheid in de eigen woonomgeving.
  - g. heeft de benodigde hulpmiddelen en kan deze goed gebruiken.
  - h. kan zich met ondersteuning in huis redden.
  - i. beschikt over 3 maanden over een schoon en leefbaar huis.
  - j. kan beschikken over benodigdheden om te voorzien in primaire levensbehoeften.
  - k. kan beschikken over schone, draagbare en doelmatige kleding.
2. Onveilige situaties worden voorkomen.
3. De mantelzorg is ontlast.
4. De veiligheid van de hulpvrager is geborgd.

3.3 HUISELIJKE RELATIES

Bij 'Huiselijke relaties', komen bij A onderwerpen aan de orde zoals:

1. samenstelling leefeenheid
2. relationele omgang, communicatie tussen de leden van de leefeenheid
3. mantelzorg, (dreigende) overbelasting
4. huiselijk geweld

Resultaten met betrekking tot het domein Huiselijke relaties

1. De hulpvrager kan thuis zorgen voor:
  - a. de huisgenoten die tot zijn gezin behoren.
  - b. zijn echtgenote.
2. Onveilige situaties worden voorkomen.
3. De mantelzorg is ontlast.
4. De veiligheid van de hulpvrager is geborgd.

3.4 ZORG VOOR KINDEREN

Op het domein 'Zorg voor kinderen' komen bij A onderwerpen aan bod zoals:

1. lichamelijke verzorging (kleding, voeding, hygiëne, medische zorg, lichamelijke mishandeling, verwaarlozing)
2. sociaal- emotionele ondersteuning (grenzen stellen, interesse tonen in relaties tussen kinderen, wenselijk gedrag belonen, geestelijke mishandeling)
3. scholing (schoolbezoek, betrokkenheid ouders bij school, huiswerk maken)
4. opvang (kwaliteit beschikbare opvang)

Resultaten met betrekking tot het domein Zorg voor kinderen:

1. De hulpvrager kan thuis zorgen voor kinderen die tot zijn gezin behoren.
2. De zelfredzaamheid en participatie van het gezin is verbeterd of blijft behouden door het bieden van hulp gericht op het verbeteren, stabiliseren of behouden van de fysieke of geestelijke gezondheid van het individu.
3. Onveilige situaties worden voorkomen.
4. De mantelzorg is ontlast.
5. De veiligheid van de hulpvrager en/of zijn kinderen is geborgd.
6. Het toezicht op de hulpvrager en het aansturen van zijn gedrag ten gevolge van zijn stoornis is, kortdurend, op een andere plaats dan thuis overgenomen.

3.5 INKOMEN EN RONDKOMEN

Op het domein 'Inkomen en rondkomen' komen in kolom A onderwerpen aan bod zoals:

1. type inkomen
2. balans tussen inkomsten en uitgaven
3. schulden

Resultaten met betrekking tot het domein Inkomen en rondkomen

De hulpvrager:

1. heeft overzicht over zijn financiën.
2. heeft een geordende financiële administratie.
3. betaalt zijn rekening op tijd.
4. weet hoe om te gaan met geld of accepteert ondersteuning daarbij. De financiële problemen zijn beperkt.
5. kan met ondersteuning zijn (huishoud)geld beheren.
6. maakt gebruik van schuldhulpverlening.
7. verkeert binnen 6 maanden in een gezonde financiële situatie.
8. heeft over een jaar zijn geldzaken op orde.
9. heeft overzicht over zijn financiën en neemt daarin verantwoorde beslissingen.

3.6 SCHOOL, WERK, DAGBESTEDING

Op het domein 'School, werk, dagbesteding' komen in kolom A onderwerpen aan bod zoals:

1. (vervangend) werk
2. (speciaal) onderwijs
3. dagbesteding (pensioen, vrije tijd)

Resultaten met betrekking tot het domein School, werk, dagbesteding

1. De hulpvrager:
  - a. kan met ondersteuning eenmaal per week zijn dag- en weekstructuur evalueren en voorbereiden.
  - b. heeft een regelmatige structuur in zijn dagelijks leven en maakt gebruik van een passende dagbesteding in de vorm van dagactiviteiten.
  - c. heeft een zinvolle dagbesteding en een gestructureerde dagindeling.
  - d. heeft (betaald) werk.
  - e. is begonnen aan een re-integratie traject.
  - f. heeft gedurende twee dagen per week een ondersteunde dagstructuur.
  - g. heeft een daginvulling waar hij voldoening van krijgt en die aansluit bij zijn mogelijkheden, interesses en wensen op het gebied van onder andere vrijetijdsbesteding.
  - h. blijft mede door een regelmatige dagstructuur op het rechte pad.
2. De mantelzorger is ontlast

3.7 SOCIAAL NETWERK

Op het domein 'Sociaal netwerk' komen in kolom A onderwerpen aan bod zoals:

1. samenstelling sociaal netwerk (familie, vrienden, bekenden)
2. kwaliteit van de relatie en de communicatie met het sociaal netwerk
3. 'foute' netwerkliden
4. mantelzorg, (dreigende) overbelasting

Resultaten met betrekking tot het domein Sociaal netwerk:

1. De hulpvrager
  - a. heeft een sociaal netwerk met daarbinnen goede contacten met familie, vrienden en burens opgebouwd.
  - b. is actiever en gaat gemakkelijker sociale contacten aan.
  - c. heeft een versterkt netwerk (met daarbinnen goede contacten met familie, vrienden en burens).
  - d. doet met anderen mee in clubs of verenigingen.
  - e. heeft over een jaar een sociaal netwerk buiten de circuits op straat.
  - f. kan communiceren met mensen uit zijn sociale netwerk, zoals familie, vrienden en burens.
2. De mensen uit het netwerk weten hoe ze met de hulpvrager moeten omgaan.

3.8 MAATSCHAPPELIJKE PARTICIPATIE EN VERVOER

Op het domein 'Maatschappelijke participatie en vervoer' komen bij A onderwerpen aan bod zoals:

1. maatschappelijke activiteiten
2. sociale vaardigheden en –belangstelling
3. vervoer (mobiliteit, reisdoelen)

Resultaten met betrekking tot het domein maatschappelijke participatie en vervoer:

De hulpvrager

1. heeft een sociaal netwerk en kan dit onderhouden
2. is lid van een club of vereniging
3. verricht vrijwilligerswerk
4. verricht betaald werk
5. kan alle reisdoelen binnen de leefomgeving bereiken

3.9 JUSTITIE

Op het domein 'Justitie' komt in kolom A onderwerp aan bod: bekendheid met politie en justitie (eerst justitiële zaken uitsluiten voordat andere trajecten kunnen worden gestart:

1. als de Hulpvrager nu zaken heeft lopen bij justitie kan dat mogelijk interfereren met een evt ondersteunings-, huisvestings- of dagbestedingstraject
2. het hebben van een strafblad is mogelijk van invloed op arbeidstoeleiding

Resultaten met betrekking tot het domein "justitie" kunnen zijn:

De hulpvrager

1. heeft een zinvolle dagbesteding
2. blijft mede door een regelmatige dagstructuur op het rechte pad
3. heeft geen contact met "foute" netwerkliden
4. veroorzaakt geen overlast
5. heeft een stabiel inkomen
6. werkt aan een oplossing voor financiële problemen
7. werkt aan een oplossing voor verslavingsproblematiek

4 MAATWERKVOORZIENINGEN HULP BIJ HET HUISHOUDEN

De maatwerkvoorziening voor Hulp bij het huishouden kan worden ingezet voor het bereiken van resultaten onder de domeinen 'Huisvesting en huishouden' en 'Zorg voor kinderen'. Hulp bij het huishouden is niet aan de orde als gebruikelijke hulp aanwezig is.

Onder Hulp bij het huishouden wordt verstaan: *het ondersteunen bij of overnemen van activiteiten op het gebied van het verzorgen van het huishouden van een persoon dan wel van de leefeenheid waartoe een persoon behoort.*

Deze activiteiten bestaan uit:

- a. Huishoudelijke werkzaamheden.
- b. Organisatie van het huishouden.

Bij de hulp bij het huishouden onderscheiden we twee maatwerkvoorzieningen in natura:

1. Huishoudelijke Hulp met resultaatvolgend budget (HH-R)
2. Huishoudelijke Zorg met resultaatvolgend budget (HZ-R)

4.1 GEBRUIKELIJKE HULP

De activiteiten op het gebied van het verzorgen van het huishouden zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle personen die tot de leefeenheid behoren. Op het moment dat één of meer personen van de leefeenheid om wat voor reden ook niet meer in staat is/zijn de afgesproken taken te vervullen, dan worden de overige leden van de leefeenheid geacht deze taken over te nemen.

Hierbij gelden de volgende uitgangspunten:

1. Iedere volwassene van 21 jaar of ouder wordt verondersteld naast een volledige baan of opleiding een meerpersoonshuishouden te kunnen voeren. Het hebben van een full-time baan of het volgen van een voltijdsopleiding staat het leveren van gebruikelijke hulp dus niet in de weg. Het bieden van gebruikelijke hulp gaat verder ook voor op andere activiteiten van leden van de leefeenheid in het kader van hun maatschappelijke participatie.
2. Bij het inventariseren van de eigen mogelijkheden van het huishouden wordt geen onderscheid gemaakt op basis van sekse, religie, cultuur, de wijze van inkomensverwerving of persoonlijke opvattingen over het verrichten van huishoudelijke taken. Op deze gronden kan dus geen bezwaar worden gemaakt tegenover het overnemen van huishoudelijke activiteiten.
3. Gezondheidsproblemen van of overbelasting bij de gebruikelijke hulpverlener kunnen ertoe leiden dat redelijkerwijs geconcludeerd moet worden dat de betreffende taken niet door hem/haar uitgevoerd kunnen worden. Een indicatiesteller moet daarom altijd onderzoeken of een leefeenheid, gegeven de voor die leefeenheid geldende gebruikelijke hulp, door de (chronische) uitval van een gezinslid niet alsnog onevenredig belast wordt en overbelasting dreigt. Wanneer overbelasting dreigt, zullen de (medische) gegevens ter onderbouwing daarvan door de betrokkene moeten worden aangeleverd. Wanneer de dreigende overbelasting wordt veroorzaakt door een combinatie van werk en gebruikelijke hulp en andere activiteiten dan werk en huishouden, gaan werk en gebruikelijke hulp voor. Het beoefenen van vrijetijdsbesteding kan het bieden van gebruikelijke hulp in principe niet in de weg staan. Bij (dreigende) overbelasting kan die indicatie van korte duur zijn om de leefeenheid de gelegenheid te geven de onderlinge taakverdeling aan de ontstane situatie aan te passen. Hetzelfde geldt als een partner/ouder ten gevolge van het plotselinge overlijden van de andere ouder dreigt overbelast te raken door de combinatie van werk en verzorging van de inwonende kinderen.
4. Fysieke afwezigheid van de huisgenoot belemmert het bieden van gebruikelijke hulp in principe niet. Ieder (volwassen) mens wordt immers geacht een volledige school- of werkweek (inclusief overwerk en reistijden) te kunnen combineren met zijn huishoudelijke taken. Afwezigheid vanwege school- of arbeidsgerelateerde activiteiten kan er wel toe leiden dat de gebruikelijke hulpverlener de uitvoering van de huishoudelijke taken moet plannen op momenten waarop hij/zij wel thuis is. Een uitzondering kan gelden voor personen die vanwege arbeid langdurig van huis zijn (meer dan 7 etmalen), waardoor zij de uitstelbare taken te lang niet kunnen verrichten; denk hierbij aan off-shore werk, internationaal vrachtverkeer en werk in het buitenland.
5. Als de hulpvrager een korte, bekende levensverwachting heeft kan ter ontlasting van de leefeenheid afgeweken worden van de normering van gebruikelijke hulp.
6. Redenen als 'niet gewend zijn om' of 'geen huishoudelijke werk willen en/of kunnen verrichten' ("nog nooit gedaan of nooit geleerd") leiden niet tot een indicatie voor het overnemen van huishoudelijke taken. In voorkomende gevallen kan er een indicatie worden gesteld voor een periode van 6 weken voor het aanleren van de huishoudelijke taken en/of het leren organiseren van het huishouden. Als op grond van een hoge leeftijd (als richtlijn wordt tenminste ouder dan 75 jaar gehanteerd) van de

gebruikelijke hulpverlener aannemelijk is dat hij/zij dit niet meer in voldoende mate kan leren, kan hierop een uitzondering worden gemaakt.

7. Kinderen kunnen naarmate zij ouder worden steeds meer huishoudelijke taken op zich nemen:

- kinderen tot 5 jaar leveren geen bijdrage aan de huishouding;
- kinderen tussen 5-12 jaar worden naar hun eigen mogelijkheden betrokken bij lichte huishoudelijke werkzaamheden als opruimen, tafel dekken/afruimen, afwassen/afdrogen, boodschap doen, kleding in de wasmand gooien;
- kinderen vanaf 13 jaar kunnen, naast bovengenoemde taken hun eigen kamer op orde houden, d.w.z. rommel opruimen, stofzuigen, bed verschoneren.
- “kinderen” van 18-21 jaar (net als andere huisgenoten) worden verondersteld de taken van een één-persoonshuishouden te kunnen uitvoeren. De huishoudelijke taken voor een één-persoonshuishouden zijn:
  - i. schoonhouden van een sanitaire ruimte;
  - ii. keuken en een kamer schoonhouden;
  - iii. de eigen was doen;
  - iv. boodschappen doen;
  - v. maaltijd verzorgen;
  - vi. afwassen en opruimen.

4.2 HUISHOUDELIJKE HULP MET RESULTAATVOLGEND BUDGET (HH-R)

Huishoudelijke Hulp is bedoeld om de hulpvrager te ondersteunen bij het voeren van een gestructureerd huishouden, als de hulpvrager vanwege lichamelijke klachten problemen heeft met het schoon en leefbaar houden van het huis. Daarbij zal het met name gaan om schoonmaakactiviteiten. Voorbeelden hiervan zijn stofzuigen, ramen lappen en het schoonmaken van keuken of badkamer.

Bij Huishoudelijke Hulp moet de hulpvrager zelf of een persoon uit zijn netwerk in de directe omgeving in staat zijn tot het voeren van regie (zie ook paragraaf 11 van Hoofdstuk 1). Met het netwerk in de directe omgeving worden personen bedoeld die tot de leefeenheid van de hulpvrager behoren, dus ook woonachtig zijn op hetzelfde adres.

Bij Huishoudelijke Hulp stelt de zorgaanbieder samen met de hulpvrager vast welke en hoeveel ondersteuning noodzakelijk is. De resultaten van het gesprek worden vastgelegd in het ondersteuningsplan. Het ondersteuningsplan wordt zowel door cliënt als zorgaanbieder ondertekend. Het ondersteuningsplan maakt onderdeel uit van de beschikking. De zorgaanbieder zorgt via bemiddeling voor een geschikte hulp. De hulpvrager zelf (of een persoon uit netwerk) maakt vervolgens werkafspraken met de hulp.

4.3 HUISHOUDELIJKE ZORG MET RESULTAATVOLGEND BUDGET (HZ-R)

Huishoudelijke Zorg met een resultaatvolgend budget kan bestaan uit de activiteiten zoals genoemd onder paragraaf 4.1, maar gaat nog verder. De ondersteuning is er ook op gericht om de zorgvrager ook te ondersteunen bij het organiseren van het huishouden. De zorgvrager die voor deze maatwerkvoorziening in aanmerking komt is zelf onvoldoende in staat de regie te voeren over het huishouden (zie ook paragraaf 11 van Hoofdstuk 1).

Ook bij Huishoudelijke Zorg stelt de zorgaanbieder vast welke en hoeveel ondersteuning noodzakelijk. De resultaten van het gesprek worden vastgelegd in het ondersteuningsplan. Het ondersteuningsplan wordt zowel door cliënt als zorgaanbieder ondertekend. Het ondersteuningsplan maakt onderdeel uit van de beschikking. De zorgaanbieder regelt dat de noodzakelijke activiteiten door een medewerker van de zorgaanbieder worden uitgevoerd. De zorgaanbieder maakt hiervoor in overleg met de hulpvrager een planning.

4.4 FORMULEREN VAN HET TE BEREIKEN RESULTAAT

Kader schoon en leefbaar huis

Een maatwerkvoorziening wordt toegekend wanneer er geen andere oplossing is voor de ondervonden problemen bij het schoonhouden van de woning. Het behoort tot de eigen verantwoordelijkheid van de hulpvrager om de huishoudelijke (deel) taken waartoe hij in staat is ook uit te voeren en mee te werken aan een efficiënte uitvoering van huishoudelijke taken. Concreet: als de hulpvrager in staat is de was voor te bereiden wordt van hem verwacht dat hij dat ook doet. Ook mag worden verwacht dat met de inrichting van de woning rekening wordt gehouden met een efficiënte uitvoering van schoonmaakwerkzaamheden.

Is de hulpvrager al gewend om voor eigen rekening een schoonmaakhulp in te huren, dan is alleen het feit dat zich beperkingen voordoen geen reden om een beroep te doen op gemeentelijke ondersteuning. Wel moet worden meegewogen of door het ontstaan van de beperkingen financiële mogelijkheden wegvallen, of dat de zelf ingekochte ondersteuning niet meer voldoende is.

Hulp bij het voeren van een huishouden wordt alleen geboden wanneer er geen andere oplossingen zijn die problemen op dit leefgebied kunnen voorkomen of oplossen. Activiteiten die door de hulpvrager zelf kunnen worden uitgevoerd behoren dan ook tot de eigen verantwoordelijkheid. In de dagelijkse praktijk kan dit dan ook betekenen dat een deel van het huishouden door de hulpvrager wordt uitgevoerd en voor een ander deel ondersteuning wordt geboden.

Tijdens het gesprek met de klant worden alle mogelijkheden doorgenomen en besproken. Als sprake is van gebruikelijke hulp biedt de gemeente in de regel geen ondersteuning (zie paragraaf over gebruikelijke hulp voor de toepassing hiervan).

Onderzocht wordt of betrokkene op eigen kracht of met behulp van zijn netwerk het gewenste resultaat kan bereiken. Er wordt ook gekeken of er algemene of voorliggende voorzieningen aanwezig zijn die tot het gewenste resultaat kunnen leiden. Pas wanneer gebruikelijke hulp, de eigen mogelijkheden en algemene voorzieningen niet of onvoldoende van toepassing zijn, wordt onderzocht in welke mate het gemeentelijk aanbod in ondersteuning kan voorzien. Als er bijvoorbeeld een was- en strijkservice beschikbaar is waarmee de hulpvrager het gewenste resultaat kan behalen hoeft de gemeente niet te ondersteunen. Datzelfde geldt voor een maaltijdvoorziening of een boodschappenservice. Ook als de hulpvrager voldoende mensen om zich heen heeft die huishoudelijke taken kunnen overnemen, hoeft er minder of niet ondersteund te worden.

Het resultaat van de ondersteuning is dat de betrokkene beschikt over een schoon en leefbaar huis. Dit betekent dat men gebruik moet kunnen maken van schone primaire gebruiksruidtes: woonkamer, als slaapkamer in gebruik zijnde kamer (s), schone keuken, toilet en badkamer en een schone gang / trap. Deze ruidtes hoeven niet iedere week volledig schoon te worden gemaakt. Het betekent wel dat de vertrekken periodiek schoon worden gemaakt zodat het huis schoon is en niet vervuilen kan. Het betekent ook dat er ondersteuning kan plaatsvinden bij het verzorgen van de was wanneer er geen andere oplossingen zijn.

Wanneer de hulpvrager in staat wordt geacht de regie te voeren over het huishouden wordt verwacht dat er ook per week keuzes worden gemaakt met betrekking tot de uit te voeren taken.

De maatwerkvoorziening kán bestaan uit de volgende onderdelen:

- Schoonmaken van de woning
- De was
- Maaltijdvoorziening (brood en / of warm)
- Zorg voor kinderen
- Boodschappen
- Regievoering

Schoonmaken van de woning

Bij het schoonmaken van de woning krijgt de hulpvrager ondersteuning die gericht is op het periodiek schoonmaken van de woning. Samen met de zorgaanbieder van keuze stemt de hulpvrager af welke huishoudelijke taken door hemzelf kunnen worden opgepakt (of door het netwerk etc.) en welke activiteiten de zorgaanbieder uit moet voeren. Voor de concrete activiteiten en frequenties verwijzen we naar de activiteitenlijst. Het type woning en de grootte van de woning is alleen daar van invloed als het gaat om de primaire gebruiksruidtes. In een groot huis met diverse niet in gebruik zijnde kamers wordt niet extra schoongemaakt.

Het hebben van huisdieren is een keuze van de hulpvrager. In deze situaties wordt verwacht dat de hulpvrager zelf voor deze huisdieren kan zorgen. Huisdieren zijn dan ook niet van invloed op de frequentie van de uit te voeren taken.

Activiteiten die niet onder het resultaat van een schoon en leefbaar huis vallen, zijn onder andere:

- Tuinonderhoud;
- Opruimen van schuur en zolder;
- Ramen aan de buitenkant;
- Verzorging van huisdieren;
- Vervuiling door huisdieren;
- Opruimen van het huishouden, terwijl men wel er toe in staat is.

De wasverzorging

Bij was verzorging gaat het concreet om het wassen, drogen, vouwen en opbergen (of onderdelen hiervan) van kleding en linnengoed. Verwacht mag worden dat de hulpvrager beschikt over een wasmachine. Als die er niet is behoort het tot diens verantwoordelijkheid dat er een wasmachine gerealiseerd wordt. Ook wordt van de hulpvrager verwacht dat de ondersteuning waar mogelijk tot een minimum wordt beperkt bijvoorbeeld door een wasdroger te kunnen gebruiken of kleding aan te schaffen die niet gestreken hoeft te worden. De aanbieder en de hulpvrager bepalen samen hoe binnen de kaders de concrete ondersteuning vorm krijgt.

Maaltijdvoorziening/boodschappen

Onder maaltijdverzorging wordt verstaan het verzorgen van de broodmaaltijd en het opwarmen van de warme maaltijd. Het uitgangspunt voor het te behalen resultaat is dat indien nodig 1 keer per dag de broodmaaltijden

worden bereid en klaargezet en 1 keer per dag een warme maaltijd wordt opgewarmd en klaargezet. In incidentele gevallen kan ook het doen van boodschappen een onderdeel zijn van de maatwerkvoorziening Hulp bij het Huishouden.

Zorgen voor kinderen

Thuis zorgen voor kinderen onder de 6 jaar: het zorgen voor kinderen is een taak van ouders en / of verzorgers. Dat geldt ook voor ouders die door hun beperkingen niet of minder in staat zijn voor hun kinderen te zorgen. Elke ouder is zelf verantwoordelijk voor de opvang en (het organiseren van) de verzorging van de kinderen. Uitgangspunt hierbij is dat bij uitval van 1 van de ouders de taken van de andere ouder overneemt. Het college ondersteunt alleen als ouders door acuut ontstane problemen een oplossing nodig hebben voor kinderen tot en met vijf jaar. Voor kinderen is een kinderdagverblijf of peuterspeelzaal een algemeen gebruikelijke voorziening. De ondersteuning is van korte duur om zo ouders de mogelijkheid te bieden taken te herschikken en in een oplossing te voorzien. Een maatwerkvoorziening voor structurele opvang van kinderen is niet mogelijk binnen de Wmo. Concrete ondersteuning kan bestaan uit wassen, aankleden, eten geven en luiers verschonen.

Organiseren van het huishouden / regievoering

De ondersteuning in de vorm van regievoering wordt ingezet wanneer de hulpvrager niet tot zelfregie en planning van activiteiten in staat is. Behalve dat de organisatie wordt overgenomen heeft de hulp meer dan bij HH-R een signalerende, aansturende en regievoerende taak. Het ondersteunen bij of overnemen van regie kan nodig zijn als van de hulpvrager niet meer verwacht kan worden dat hij zelfstandig beslissingen neemt (bijvoorbeeld bij dementie of een terminale situatie) of als disfunctioneren dreigt. Dat laatste kan zich uiten in vervuiling, verwaarlozing of ontredde; van zichzelf of van huisgenoten.

5 MAATWERKVOORZIENINGEN BEGELEIDING

“Begeleiding” in het kader van de Wmo bestaat uit individuele begeleiding, groepsbegeleiding (dagbesteding) en kortdurend verblijf (ter ontlasting van de mantelzorg).

Bij individuele begeleiding is de ondersteuning gericht op het bevorderen, het behoud van of het compenseren van zelfredzaamheid van de cliënt. Bij zelfredzaamheid gaat het om de lichamelijke, cognitieve en psychische mogelijkheden die de cliënt in staat stellen om binnen de persoonlijke levenssfeer te functioneren. Het kan gaan om het compenseren of actief herstellen van het beperkte of afwezige regelvermogen van de cliënt, waardoor hij/zij onvoldoende of geen regie over het eigen leven kan voeren. Het kan dan gaan om zaken als het helpen plannen van activiteiten, regelen van dagelijkse zaken, het nemen van besluiten en het structureren van de dag. Maar ook om het bieden van praktische hulp en ondersteuning bij het uitvoeren of eventueel ondersteunen bij het oefenen van handelingen/vaardigheden die zelfredzaamheid tot doel hebben. Persoonlijke verzorging, die in het verlengde ligt van deze begeleiding, maakt hiervan deel uit. Het gaat hierbij om *“activiteiten op het gebied van in verband met een psychogeriatrische of psychiatrische aandoening of beperking, of een verstandelijke, lichamelijke of zintuiglijke handicap, gericht op het opheffen van een tekort aan zelfredzaamheid”*. In het algemeen geldt hier dat geen sprake is van een somatische aandoening en/of primaire medische problematiek, maar in de regel behoefte aan ondersteuning bij de Algemene Dagelijkse Levensverrichtingen (ADL), in plaats van het overnemen er van. Dit komt met name voor bij mensen met een verstandelijke beperking, zintuiglijke beperking en psychiatrische problematiek.

Groepsbegeleiding wordt in groepsverband geleverd en is vooral gericht op participatie en een zinvolle invulling van de dag (dagbesteding).

Kortdurend verblijf heeft tot doel de mantelzorgers van mensen met een complexe en vaak levenslange hulpvraag die thuis wonen tijdelijk te ontlasten.

Bij “Begeleiding” onderscheiden we vijf maatwerkvoorzieningen in natura:

- Begeleiding Thuis (BT)
- Begeleiding Thuis Speciaal (BTS)
- Begeleiding Dagbesteding (BD)
- Begeleiding Dagbesteding Speciaal (BDS)
- Kortdurend Verblijf (KV)
- Kortdurend Verblijf Speciaal (KVS)

In de paragrafen 5.2 t/m 5.7 worden deze maatwerkvoorzieningen nader toegelicht.

5.1 GEBRUIKELIJKE HULP

In het kader van Begeleiding worden in ieder geval de volgende taken als gebruikelijke hulp aangemerkt binnen een leefeenheid:

- Het geven van begeleiding aan een cliënt op het terrein van de maatschappelijke participatie (bijvoorbeeld het bieden van begeleiding bij activiteiten buitenshuis, zoals winkelen, museum, theater, strand, bos, etc.);
- Het begeleiden van de cliënt bij het normaal maatschappelijk verkeer binnen de persoonlijke levenssfeer, zoals het bezoeken van familie/vrienden, huisarts, enzovoort;
- Het bieden van hulp bij of het overnemen van taken die bij een gezamenlijk huishouden horen, zoals het doen van de administratie, regie voeren over het huishouden.

In hoeverre gebruikelijke hulp kan worden verwacht van de overige leden van de leefeenheid hangt daarnaast af van de volgende omstandigheden:

- De omvang van de ondersteuningsbehoefte van de cliënt;
- De aard van de relatie van de persoon binnen de leefeenheid met de cliënt;
- De leerbaarheid van de cliënt en/of de personen van wie gebruikelijke hulp kan worden geleverd.

De omvang

De ondersteuningsbehoefte kan zo groot zijn dat (deels) niet meer van gebruikelijke hulp kan worden gesproken. Dat deel kan als boven-gebruikelijk worden aangemerkt, tenzij het uitstelbare ondersteuning betreft of bijvoorbeeld gebruik kan worden gemaakt van andere oplossingen. Zo kan de cliënt zijn aangewezen op permanent toezicht wat zware eisen kan stellen aan de persoon van wie gebruikelijke hulp wordt geleverd. In dit geval zal ook een onderzoek naar een mogelijke Wlz-indicatie aan de orde zijn. De hulp wordt niet snel als boven-gebruikelijk aangemerkt, als deze incidenteel is maar wel structureel van karakter. Denk bijvoorbeeld aan hulp bij zelfzorg of participatie. De omvang van de hulp kan onder de normale routine van de leefeenheid vallen. Denk bijvoorbeeld aan het uitzoeken en klaarleggen van kleding, het gezamenlijk eten, etc..

De aard van de relatie van de persoon binnen de leefeenheid met de cliënt

Als algemeen uitgangspunt geldt dat huisgenoten elkaar onderling gebruikelijke hulp moeten bieden. Immers huisgenoten binnen de leefeenheid hebben de keuze gemaakt om een duurzaam gezamenlijk huishouden te voeren. Dat maakt hen gezamenlijk verantwoordelijk voor het functioneren van het huishouden. Daarbij wordt wel rekening gehouden met de aard van de relatie die de persoon binnen de leefeenheid heeft met de cliënt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen wat van echtgenoten/partners ten opzichte van elkaar als gebruikelijke hulp bieden en wat van kinderen ten opzichte van hun ouders verwacht kan worden. Dit geldt ook voor huisgenoten die geen familierelatie hebben met de hulpvrager. In het individuele geval moet beoordeeld worden wat volgens de algemeen geldende opvattingen als gebruikelijk kan worden aangemerkt.

Zorg voor echtgenoten/partners

Als uitgangspunt geldt dat van echtgenoten/partners ten opzichte van elkaar meer wordt verwacht in het kader van gebruikelijke hulp dan van kinderen ten opzichte van hun ouders. Echtgenoten/partners hebben immers een zorgplicht voor elkaar. Zo wordt het normaal geacht dat de ene partner de ander aanspoort tot bijvoorbeeld zelfzorg en/of hulp biedt bij de sociale redzaamheid.

Zorg van ouders voor kinderen

De zorgplicht van ouders voor hun kinderen strekt zich uit over opvang, verzorging, begeleiding en opvoeding die een ouder (of verzorger), onder meer afhankelijk van de leeftijd en verstandelijke ontwikkeling van het kind, normaal gesproken geeft aan een kind, inclusief de 'zorg' bij kortdurende ziekte (minder dan 3 maanden). Bij uitval van één van de ouders neemt de andere ouder de gebruikelijke hulp voor de kinderen over. Gebruikelijke hulp voor kinderen omvat in ieder geval de aanwezigheid van een verantwoordelijke ouder of derde persoon die past bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind. Het overnemen van de gebruikelijke hulp aan kinderen kan in uitzonderingsgevallen een tijdelijke Wmo-aanspraak zijn, maar structurele opvang van kinderen in beginsel niet.

Zorg van kinderen voor ouders

Het algemene principe van de verantwoordelijkheid voor de leefeenheid geldt ook voor de hulp of ondersteuning van ouders naar hun kinderen toe. Voor kinderen ten opzichte van hun ouders kan dat anders liggen. Met name de leeftijd van het kind is hier van belang. Voorkomen moet worden dat een kind hierdoor overbelast raakt. Verder is het in het algemeen niet gebruikelijk dat kinderen hun ouder(s) bijvoorbeeld aansporen tot zelfzorg. Dit is echter weer anders als de kinderen zelf al volwassen zijn.

Zorg van huisgenoten ten opzichte van elkaar

Het algemene principe van de verantwoordelijkheid voor de leefeenheid geldt ook voor de hulp of ondersteuning van huisgenoten ten opzichte van elkaar. Gelet op aard van de relatie kan het zijn dat het volgens algemene opvattingen echter niet gebruikelijk is dat de ene huisgenoot de ander aanspoort tot zelfzorg.

De leerbaarheid van de cliënt en/of de personen van wie gebruikelijke hulp kan worden gevergd

Het kan voorkomen dat er (tijdelijk) geen gebruikelijke hulp kan worden gevergd. Een reden daarvoor kan zijn dat de huisgenoot niet weet op welke manier zij gebruikelijke hulp kan of moet verlenen, maar dat wel kan

aanleren. Denk bijvoorbeeld aan situaties waarin men wordt geconfronteerd met een ondersteuningsbehoefte van de cliënt door niet eerder aanwezige beperkingen zoals niet aangeboren hersenletsel (NAH) of (beginnende) dementie. Er kan dan tijdelijk een maatwerkvoorziening worden ingezet om de gebruikelijke hulp aan te leren. De ondersteuning is dan ook gericht op het in staat te stellen om te gaan met (de gevolgen van) de beperkingen van de cliënt. De leerbaarheid van de hulpvrager kan hierbij ook een belangrijke rol spelen. Die kan bijvoorbeeld betrekking hebben op het (leren) accepteren van gebruikelijke hulp.

5.2 BEGELEIDING THUIS (BT)

Bij “Begeleiding Thuis (BT) is langdurige begeleiding nodig die gericht is op één of meer van de volgende aspecten:

- a. zelfredzaamheid
- b. regie en structuur in het huishouden
- c. plannen van dagelijkse activiteiten
- d. het aanleren of behouden van vaardigheden
- e. het ondersteunen van mantelzorgers

De begeleiding kan volgens afspraak één of meer keer per week thuis geboden worden. Als de hulpvrager onverwacht hulp nodig heeft, buiten de afgesproken momenten, kan hij contact opnemen met zijn hulpverlener. Als dat mogelijk is, kan het contact digitaal plaatsvinden of worden bepaalde vormen van deze individuele begeleiding groepsgewijs geboden (denk aan een ‘spreekuur’ voor ondersteuning bij de administratie of een training).

5.3 BEGELEIDING THUIS SPECIAAL (BTS)

Daarvan is sprake als de hulpvrager langdurig specialistische begeleiding nodig heeft, die gericht is op één of meer van de volgende aspecten met een matig tot voornamelijk zwaar karakter, waarbij ook aandacht is voor activering (= leren, stimuleren, motiveren):

- a. tekortschietende (zelf)regie
- b. sociaal-emotionele problematiek
- c. integratie- en participatieproblematiek
- d. het regelen van dagelijkse bezigheden
- e. het nemen van besluiten
- f. het plannen en uitvoeren van taken

Hiervoor is specialistische begeleiding noodzakelijk.

5.4 BEGELEIDING DAGBESTEDING (BD)

“Begeleiding Dagbesteding” kan worden geïndiceerd als de hulpvrager niet:

- a. kan deelnemen aan gewoon of regulier begeleid werken of studie vanwege beperkingen
- b. (meer) werkzaam is (bijv. pensioen) en zelf geen zinvolle invulling aan een dag kan geven

Het accent van deze Begeleiding ligt op één of meer van de volgende activiteiten, noodzakelijk voor de hulpvrager vanwege zijn beperkingen:

- a. arbeidsmatige activiteiten
- b. activering, gericht op zinvolle besteding van de dag
- c. het bijhouden van vaardigheden eventueel aangevuld met lichte assistentie bij persoonlijke zorg.

5.5 BEGELEIDING DAGBESTEDING SPECIAAL (BDS)

“Begeleiding Dagbesteding Speciaal” is aan de orde als de zorgvrager zware beperkingen heeft bij het dagelijks functioneren op de volgende terreinen:

- a. persoonlijke zorg tijdens dagbesteding
- b. mobiliteit (bewegen en verplaatsen)
- c. zelfredzaamheid
- d. maatschappelijke participatie binnen de algemene voorzieningen in de buurt

Het accent van deze Begeleiding ligt op één of meer van de volgende activiteiten, noodzakelijk voor de hulpvrager vanwege zijn beperkingen:

- a. intensieve begeleiding in samenhang met enige persoonlijke verzorging
- b. het stabiliseren van functioneren
- c. het voorkomen van achteruitgang in fysieke, verstandelijke en sociaal-emotionele vaardigheden

5.6 KORTDUREND VERBLIJF (KV)

Van kortdurend verblijf kan sprake zijn als de mantelzorg of het netwerk (kortdurend) ontlast moet worden van de zorg die zij leveren. De zorgvrager die die mantelzorg ontvangt heeft:

- a. voortdurend toezicht nodig
- b. en/of constant zorg nodig
- c. en/of zorg nodig op ongeregelde tijdstippen

5.7 KORTDUREND VERBLIJF SPECIAAL (KVS)

“Kortdurend verblijf speciaal” is aan de orde als de zorgvrager uitgebreide beperkingen heeft bij:

- a. het dagelijks functioneren
- b. en/of persoonlijke zorg
- c. en/of mobiliteit
- d. en/of zelfredzaamheid

en waarvoor de bouwsteen “Kortdurend verblijf” geen passende oplossing biedt.

5.8 VERVOER NAAR DE DAGBESTEDING

Bij het vervoer van en naar de dagbesteding wordt het volgende uitgangspunt gehanteerd:

- Hulpvrager is zelf verantwoordelijk voor het organiseren van zijn vervoer naar de dagbesteding. Daarbij kan gebruik worden gemaakt van de gebruikelijke vervoersvormen (openbaar vervoer, eigen auto, fiets) of de collectieve vervoersvoorziening Regiotaxi Oosterschelde. Dit betekent ook dat vanaf 1 januari 2015 gebruik kan worden gemaakt van de Regiotaxi voor het vervoer van en naar de dagbesteding.

Werkwijze

Vastgesteld wordt of de hulpvrager zijn vervoer zelf kan organiseren. Als de hulpvrager hiervoor gebruik moet maken van de Regiotaxi (dus niet in staat is gebruik te maken van het openbaar vervoer of andere vervoersmogelijkheden), dan kan zo nodig een pas voor de Regiotaxi worden toegekend. De hulpvrager reist binnen de spelregels van het systeem naar de dagbestedingslocatie. Hij betaalt ook de bijdrage per rit (starttarief en tarief per km). Als de hulpvrager kan aantonen dat hij met het maximum kilometerbudget van 2.000 km niet uitkomt omdat hij naast zijn sociaal vervoer ook naar de dagbesteding reist, kan hij bij de gemeente een ophoging van het kilometerbudget aanvragen. Bij de ophoging van het kilometerbudget wordt, naast de noodzakelijke kilometers voor het vervoer van en naar de dagbesteding, ook rekening houden met de noodzakelijke kilometers voor sociaal-recreatief vervoer.

5.9 REGELING MEERKOSTEN VERVOER VAN EN NAAR DAGBESTEDING

De regeling meerkosten vervoer van en naar dagbesteding is bedoeld voor klanten met een intensief gebruik van dagbesteding of een laag inkomen of een combinatie van beiden, waarbij het gebruik van de Regiotaxi tot hoge vervoerskosten leidt, die niet uit het inkomen kunnen worden voldaan.

Werkwijze

De Klantmanager zorg beoordeelt:

- a. Heeft de hulpvrager een indicatie voor dagbesteding in natura?
- b. Is de hulpvrager afhankelijk van de regiotaxi om bij de dagbesteding te komen?
- c. Is er dichterbij de woonplaats van de hulpvrager geen geschikte dagbesteding beschikbaar?
- d. Bedragen de kosten voor vervoer van en naar de dagbesteding meer dan € 70,00 per maand?

Wanneer de hulpvrager aan bovenstaande criteria voldoet, komt hij in aanmerking voor de regeling meerkosten vervoer van en naar dagbesteding. Hij wordt verplicht "op rekening" te gaan rijden en krijgt maandelijks een rekening van maximaal € 70,00. De Klantmanager Zorg stelt het kilometerbudget vast. Hierbij houdt hij rekening met het aantal kilometer dat de hulpvrager gebruikt om naar de dagbesteding te reizen en het aantal noodzakelijke kilometers sociaal-recreatief vervoer.

6 OMVANG INDICATIE

Bij de maatwerkvoorziening dienstverlening stelt de zorgaanbieder samen met de hulpvrager (en diens ondersteunend netwerk) vast welke en hoeveel ondersteuning noodzakelijk is middels een gesprek met de cliënt. De resultaten van het gesprek worden vastgelegd in het ondersteuningsplan. Het ondersteuningsplan wordt zowel door cliënt als zorgaanbieder ondertekend. Het ondersteuningsplan maakt onderdeel uit van de beschikking.

7 KEUZE TUSSEN AANBIEDERS

De hulpvrager kan bij zijn aanvraag voor een maatwerkvoorziening dienstverlening zijn voorkeur aangeven voor de aanbieder van wie hij de ondersteuning wenst te ontvangen.

Indien de hulpvrager, ook na rappel, geen voorkeur aangeeft of wil geven, zal de klantmanager die de aanvraag in behandeling neemt, een aanbieder selecteren die op basis van het onderzoek het best aansluit bij de hulpvrager en zijn ondersteuningsbehoefte.

8 INGANGSDATUM ONDERSTEUNING EN INDICATIEDUUR

Uitgangspunt is, dat de ingangsdatum van de ondersteuning ligt op of na de datum waarop op de aanvraag voor ondersteuning is beslist. Hierop is een aantal uitzonderingen mogelijk:

- er is sprake van spoedeisende ondersteuning (artikel 2.3.3 Wmo 2015);
- de ondersteuning wordt geïndiceerd zonder dat er sprake is van een schriftelijke aanvraag;
- er wordt voldaan aan de volgende 3 cumulatieve voorwaarden:

1. het is niet aan de hulpvrager te verwijten dat het indicatiebesluit niet eerder kon worden genomen;
2. de feiten zijn niet aan twijfel onderhevig en dusdanig duidelijk dat met zekerheid of daaraan grenzende waarschijnlijkheid kan worden vastgesteld dat de hulpvrager ook in het verleden op ondersteuning was aangewezen;
3. de aanvraag betreft een verzoek om voortzetting van een eerder gelijkwaardig indicatiebesluit.

Een indicatie voor ondersteuning wordt in principe voor onbepaalde tijd afgegeven. Door middel van tussentijdse onderzoeken wordt de situatie van de hulpvrager geëvalueerd en de noodzaak van de ingezette maatwerkvoorziening vastgesteld.

Een indicatie wordt voor een bepaalde periode afgegeven wanneer er sprake is van één van volgende factoren:

- a. er worden wijzigingen verwacht in de beperkingen van de hulpvrager;
- b. er worden wijzigingen verwacht in de woonomstandigheden en de samenstelling van het huishouden van de hulpvrager;
- c. de aard van de voorziening die is geïndiceerd;

Ad a

Is er sprake van een situatie waarbij de verwachting bestaat dat er verbetering mogelijk is in de eigen kracht of door inzet van gebruikelijke hulp, mantelzorg of algemene voorzieningen, zal de indicatieduur worden bepaald door de termijn waarbinnen deze verbeteringen verwacht worden.

Ad b

De woonomstandigheden en samenstelling van het huishouden van de hulpvrager zijn eveneens van invloed op de indicatieduur. Als er bijvoorbeeld sprake is van kinderen in het gezin, zullen deze mogelijk naarmate zij ouder worden meer gebruikelijke hulp kunnen verlenen. Ook kan het zijn dat na een beperkte ondersteuning van het gezin, bijvoorbeeld bij het anders organiseren van het huishouden of het aanleren van bepaalde vaardigheden, minder ondersteuning nodig is, omdat gezinsleden meer gebruikelijke ondersteuning kunnen bieden.

Ad c

Als een maatwerkvoorziening bijvoorbeeld wordt toegekend voor het aanleren van vaardigheden, dan zal de voorziening worden beëindigd (of afgeschaald) op het moment dat de vaardigheden in voldoende mate zijn aangeleerd.

Als sprake is van een wijziging van lopende indicaties, zal een redelijke overgangstermijn in acht worden genomen, afhankelijk van de aard en omvang van de wijziging in de indicatie.

9 UITVOERING INDICATIE

Zodra de klantmanager de indicatie voor een maatwerkvoorziening heeft afgerond, stuurt deze via het SWVO een leveringsopdracht naar de gekozen of geselecteerde aanbieder.

De zorgaanbieder moet vervolgens contact opnemen met de hulpvrager om afspraken met hem te maken over de wijze waarop de noodzakelijke ondersteuning zal worden ingezet.

Deze afspraken worden vastgelegd in een ondersteuningsplan, dat door de zorgaanbieder en de hulpvrager wordt ondertekend.

10 WIJZIGING IN DE INDICATIE

Wijzigingen in de persoonlijke situatie van de hulpvrager kunnen leiden tot het aanpassen van de ondersteuning. Wijzigingen in de omvang en de vorm van de ingezette ondersteuning binnen dezelfde maatwerkvoorziening kunnen door de zorgaanbieder zelf zonder tussenkomst van GRDB worden uitgevoerd. Voorop blijft staan dat de hulpvrager voldoende ondersteuning krijgt voor het bereiken van het beoogde resultaat. Als een wijziging binnen niet binnen de toegekende maatwerkvoorziening kan worden gerealiseerd, moet een nieuwe melding te worden gedaan. Als uit het onderzoek blijkt dat wijzigingen in de persoonlijke situatie een andere maatwerkvoorziening noodzakelijk maken, dan dient een nieuwe aanvraag te worden ingediend.

HOOFDSTUK 4 OVERIGE MAATWERKVOORZIENINGEN

Bij de overig maatwerkvoorzieningen worden de volgende voorzieningen onderscheiden:

1. Woonvoorzieningen
2. Vervoersvoorzieningen
3. Rolstoelen
4. Sportvoorzieningen

1 WOONVOORZIENINGEN

Woonvoorzieningen worden toegekend om ondersteuning te bieden bij het normale gebruik van de woning.

1.1 ALGEMEEN GEBRUIKELIJKE WOONVOORZIENINGEN

Als algemeen gebruikelijk gelden woonvoorzieningen die in een normale winkel, bouwmarkt of thuiszorgwinkel verkrijgbaar zijn. In bijlage 1 zijn een aantal voorbeelden opgenomen.

Het anders organiseren van het huishouden, waarbij gezinsleden hun verantwoordelijkheid nemen in het verlenen van gebruikelijke hulp, kan betekenen dat bepaalde woonvoorzieningen niet noodzakelijk zijn.

De kosten van een verhuizing zijn in principe algemeen gebruikelijk. Bijna iedereen verhuist wel 1 of meerdere keren in zijn leven. Bijvoorbeeld bij het vinden van een nieuwe werkkring, gezinsuitbreiding of juist omdat de kinderen de woning hebben verlaten en de woning hierdoor te groot is geworden.

Voor de kosten van een verhuizing is dan ook in principe geen maatwerkvoorziening mogelijk. Dit is slechts anders als de verhuizing plotseling noodzakelijk is, bijvoorbeeld als gevolg van een hersenbloeding of ongeluk.

In dat geval kan de hulpvrager in aanmerking komen voor een persoonsgebonden budget voor de verhuizing.

1.2 INDICATIE

Er kunnen verschillende redenen zijn voor het toekennen van een woonvoorziening.

a. Bouwkundige/woontechnische problemen

Als een hulpvrager belemmerd wordt in zijn zelfredzaamheid door bouwkundige of woontechnische kenmerken van de woning, kan een woonvoorziening aan de orde zijn. Uit jurisprudentie blijkt dat een woningaanpassing als doel heeft normaal gebruik van de woning mogelijk te maken. Onder normaal gebruik wordt verstaan dat de elementaire woonfuncties mogelijk moeten zijn: slapen, lichaamsreiniging, toiletgang, het bereiden en consumeren van voedsel en het zich verplaatsen in de woning. Voor kinderen komt daarbij het veilig kunnen spelen in de woning.

Er worden geen hobby- of studeerruimtes aangepast of bereikbaar gemaakt, omdat het hier geen elementaire woonfuncties betreft. Ook worden geen aanpassingen vergoed voor voorzieningen met een therapeutisch doel zoals dialyseruimte, therapeutisch baden en zelfstandigheidstraining.

b. Niet-adequate stallingruimte

Als een hulpvrager voor zijn participatie of zelfredzaamheid afhankelijk is van een open gehandicaptenvoertuig (scootmobiel) of elektrische rolstoel, moet de hulpvrager kunnen beschikken over een adequate stallingruimte dan wel dat deze kan worden gerealiseerd.

c. Ontbreken voorzieningen belemmert zelfredzaamheid

Ook het ontbreken van voorzieningen (supermarkt, ontmoetingscentra, etc.) in de directe omgeving, waardoor een persoon belemmerd wordt in het zelfstandig functioneren, kan reden zijn om een woonvoorziening te verstrekken. In dat geval kan de hulpvrager in staat worden gesteld te verhuizen naar een andere omgeving (bijvoorbeeld in plaats van een vervoersvoorziening), waar wel voldoende voorzieningen in de buurt zijn.

d. Woonsituatie belemmert participeren

Als de woonsituatie een hulpvrager belemmert om mensen te ontmoeten of sociale verbanden aan te gaan, kan ook een woonvoorziening aan de orde zijn. In het algemeen zal het hierbij gaan om de locatie van de woning, waardoor een persoon in sociaal isolement dreigt te raken of is geraakt.

e. Uitraaskamer

Een bijzondere woonvoorziening kan worden verstrekt in de vorm van een uitraaskamer, voor een persoon die vanwege een gedragsstoornis ernstig ontremd gedrag vertoont. In deze kamer kan hij zich afzonderen en tot rust komen, waardoor de kans groter is dat hij daarna weer in staat is in contact te treden met anderen.

Er is sprake van ernstig ontremd gedrag als de persoon niet in staat is te voorkomen dat hij of zij schade aan zichzelf en/of de omgeving toebrengt en dat de verzorger dit redelijkerwijs niet kan beïnvloeden.

1.3 PRIMAAT VERHUIZEN

Bij het vaststellen van de goedkoopste adequate voorziening zal in bepaalde gevallen een verhuizing naar een geschikte woning goedkoper zijn dan een woningaanpassing. In de afweging of een woonvoorziening moet worden aangeboden in de vorm van een woningaanpassing of een verhuiskostenvergoeding, worden naast het kostenaspect in ieder geval de volgende punten onderzocht:

- in de persoon gelegen factoren: wat is de aard van de belemmeringen en wat kan er gezegd worden over de ontwikkeling van de belemmeringen in de toekomst? Kan van de hulpvrager in redelijkheid verlangd worden om te verhuizen, bijvoorbeeld op grond van de sociale contacten die hij in zijn woonomgeving heeft, zijn leeftijd, zijn gezondheid? Wil de hulpvrager zelf liever in zijn woning blijven of verhuizen naar een andere woning?
- is er sprake van mantelzorg die in gevaar komt als de hulpvrager zou verhuizen?
- kan woningaanpassing een oplossing bieden voor de belemmeringen die de hulpvrager nu ondervindt. Ook voor de toekomst? Met andere woorden: kan woningaanpassing naar verwachting een duurzame oplossing zijn? Uitgangspunt is hierbij dat de hulpvrager naar verwachting nog 5 jaar met de aanpassingen in de woning kan blijven wonen.
- is er op korte termijn geschikte, voor de hulpvrager acceptabele alternatieve woonruimte beschikbaar? En ook tegen een voor de hulpvrager betaalbare prijs? En waar? Dit laatste ook gezien in het licht van het kunnen handhaven van de sociale contacten en eventuele mantelzorg. Zijn daar ook nog aanpassingen nodig?

- als er sprake is van een eigen woning: leidt een verhuizing tot een onacceptabel financieel nadeel als gevolg van de verkoop van de huidige woning? Zal de woning naar verwachting binnen een redelijke termijn verkocht kunnen worden?

Als uit het onderzoek blijkt dat een verhuizing geen goede oplossing is voor de hulpvrager, kan worden overgegaan tot aanpassing van de huidige woning.

Als uit het onderzoek blijkt dat aanpassing van de huidige woning geen adequate, duurzame oplossing biedt voor de hulpvrager, zal de hulpvrager het advies krijgen te verhuizen naar een (meer) geschikte woning.

Dit is ook het geval als de kosten van een woningaanpassing niet in verhouding staan tot de kosten van een verhuizing en er ook geen objectieve bezwaren zijn tegen een verhuizing. De kosten van de woningaanpassing worden in dat geval afgezet tegen de maximale richtbedragen voor een PGB voor verhuiskosten.

Als een verhuizing de goedkoopst adequate oplossing is, maar de hulpvrager kiest ervoor om toch niet te verhuizen, dan kan hij in aanmerking komen voor de maximale richtbedragen voor een PGB voor verhuiskosten waarmee hij de eigen woning kan aanpassen. Uit het door de hulpvrager in te dienen plan moet voldoende blijken dat de door de hulpvrager aan te brengen voorzieningen een duurzame oplossing bieden voor de problematiek van de hulpvrager. De hulpvrager komt de komende vijf jaar niet in aanmerking voor een woonvoorziening, afgezien van niet-voorzienbare wijzigingen in de beperkingen van de hulpvrager.

Als er sprake is van problemen in de zelfredzaamheid of participeren in verband met de ligging van de woning, zal een woningaanpassing geen oplossing bieden. Daarnaast kunnen er ook bouwtechnische redenen of regelgeving zijn die een noodzakelijke aanpassing van de woning onmogelijk maken of slechts tegen onredelijk hoge kosten. In dat geval kan slechts sprake zijn van een advies voor verhuizing.

1.4 WONINGAANPASSING

Een woningaanpassing kan bestaan uit:

- bouwkundige ingrepen, zoals het verwijderen van drempels, verbreden van deuren, aanpassen van sanitaire ruimtes en keukens, aanbouwen van een gelijkvloerse slaapkamer en badkamer, plaatsen van een tijdelijke woonunit;
- losse woonvoorzieningen, zoals tilliften, aankleedtafels, douchehulpmiddelen;
- hulpmiddelen om een hoogteverschil te overbruggen, zoals een traplift of vlonder;

Woonvoorzieningen die kunnen worden hergebruikt, zoals woonunits en trapliften, worden verstrekt in bruikleen. Ook dure losse woonvoorzieningen en hulpmiddelen worden in bruikleen verstrekt. Het gaat dan om bijvoorbeeld was- en föhninstallaties, aankleedtafels en tilliften.

Als de hulpvrager niet de eigenaar is van de woning waarvoor een woningaanpassing voor noodzakelijk is, dan is voor de woningaanpassing geen toestemming van de eigenaar noodzakelijk. Voordat de woningaanpassing wordt aangebracht, moet de woningeigenaar wel in de gelegenheid worden gesteld te worden gehoord. De hulpvrager hoeft de woningaanpassing in de huurwoning niet ongedaan te maken als de hulpvrager niet langer gebruik maakt van de woning.

Bij dure woningaanpassingen waarbij sprake is van een bij- en aanbouw wordt eerst onderzocht of het plaatsen van een woonunit tot de mogelijkheden behoort. In het algemeen zal dit een goedkopere voorziening zijn dan een definitieve aan- of aanbouw. Als de eigenaar toch kiest voor de duurdere aan- of aanbouw, dan kan

een PGB ter hoogte van de kosten van de geschikte woonunit worden verstrekt. Dit kan ook de kostprijs zijn van een (beschikbare) tweedehands woonunit.

Als de hulpvrager in verband met de aanpassing van de woning tijdelijk elders gehuisvest moet worden, kan hij gedurende deze periode een PGB ontvangen voor de dubbele woonkosten (zie ook 1.7 en het Besluit).

1.5 LOSSE WOONVOORZIENINGEN

Lossen woonvoorzieningen worden in het algemeen in bruikleen verstrekt. Zodra de voorziening niet meer wordt gebruikt, wordt deze ingenomen en in het depot geplaatst.

Losse toilet- en douchestoelen met een aanschafprijs van minder dan € 250,-- worden in eigendom verstrekt. Voor deze voorzieningen wordt geen onderhoud gerekend. Dit is voor rekening van hulpvrager, omdat er vanuit wordt gegaan dat bij zorgvuldig gebruik geen bijzonder (naast het reguliere onderhoud dat de gebruiker zelf uitvoert, zoals schoonmaken, smeren, banden oppompen, etc.) onderhoud nodig is.

1.6 AANPASSINGEN IN EEN WOONCOMPLEX

Woont een hulpvrager in een wooncomplex, dan kunnen op de persoon gerichte aanpassingen worden aangebracht in de algemene ruimte van dat wooncomplex, om de woning voor de hulpvrager bereikbaar en toegankelijk te maken. Woonvoorzieningen die in de algemene ruimte kunnen worden aangebracht beperken zich in principe tot de volgende voorzieningen:

- het verbreden van toegangsdeuren;
- het aanbrengen van toegangsdeuren met elektrische bediening;
- de aanleg van een hellingbaan van de openbare weg naar de toegang van het gebouw;
- het plaatsen van drempelhulpen of vlonders;
- het realiseren van een opstelplaats voor een rolstoel bij de toegangsdeur van het wooncomplex.

Als een hulpvrager woont in een wooncomplex dat specifiek bedoeld is voor ouderen of personen met een lichamelijke beperking, dan wordt aangenomen dat dit wooncomplex voldoet aan de basiseisen van toegankelijkheid voor deze doelgroepen. Dat wil zeggen dat iemand zonder problemen zijn eigen woning moet kunnen bereiken, ook als deze rolstoelgebonden is. Een woonvoorziening voor de algemene ruimte is dan niet aan de orde. De woningeigenaar is hiervoor verantwoordelijk.

1.7 DUBBELE WOONLASTEN

Het kan zijn dat een woning aangepast moet worden voordat betrokkene er in kan wonen of dat betrokkene de woning tijdelijk moet verlaten in verband met de aanpassing. In die gevallen is een maatwerkvoorziening mogelijk t.b.v. de reële extra woonkosten.

Indien een aangepaste woning, op verzoek van de gemeente, door een verhuurder wordt vrij gehouden kan aan de verhuurder, voor maximaal 6 maanden, de gederfde huur worden betaald.

1.8 WOONWAGENS, WOONSCHEPEN EN BINNENSCHEPEN

Ook woonwagens en woonschepen kunnen worden aangepast. Hiervoor gelden echter aanvullende eisen in verband met de duurzaamheid van de voorziening: het is de bedoeling dat de hulpvrager ten minste gedurende 5 jaar gebruik kan maken van de aanpassingen in de woonwagen of het woonschip.

Dat betekent dat een voorziening voor aanpassing van een woonwagen of woonschip slechts wordt verstrekt als:

1. de technische levensduur van de woonwagen of het woonschip nog minimaal vijf jaar is;
2. de woonwagen of het woonschip ten tijde van de indiening van de aanvraag in de gemeente een standplaats of ligplaats heeft die nog minimaal vijf jaar beschikbaar blijft voor de persoon.

Aanpassing van een binnenschip is mogelijk, als de aanpassing betrekking heeft op het voor de persoon bestemde gedeelte van het verblijf van een binnenschipruimte die bestemd is voor het gebruik door de persoon, met inbegrip van een keuken, toilet, wasgelegenheid, verblijfsruimte en slaapruijnte, met uitzondering van het stuurhuis.

Het binnenschip moet als zodanig te boek zijn gesteld in het register, als bedoeld in boek 3, titel 1, afdeling 2 BW en ook als binnenschip worden gebruikt.

1.9 PGB VOOR WOONVOORZIENINGEN

Een PGB voor een woonvoorziening kan aan de orde zijn als de hulpvrager daarvoor zelf kiest, maar ook als dit uit de aard van een voorziening voortvloeit. In de volgende gevallen wordt altijd een PGB verstrekt.

a Woningaanpassing

Het PGB voor de kosten van aanpassing van de woning wordt bepaald op basis van een kostencalculatie. Als de hulpvrager de woningaanpassing in de vorm van bouwkundige ingrepen binnen het informele circuit realiseert, kan hierop een bedrag in mindering worden gebracht dat in de kosten van de maatwerkvoorziening is begrepen voor de aannemer die het werk zou uitvoeren.

De kosten van een vergelijkbare maatwerkvoorziening worden bepaald op basis van bestaande contracten met aannemers of marktonderzoek.

b Kosten van tijdelijke huisvesting

Een persoonsgebonden budget voor dubbele woonkosten in verband met tijdelijke huisvesting elders in verband met het aanpassen van de huidige of nog te betrekken woning wordt vastgesteld op de huurkosten van de tijdelijk te betrekken woonruimte.

c Verhuiskostenvergoeding

Een PGB voor een verhuizing wordt vastgesteld op basis van de begroting van de hulpvrager, met een maximum dat afhankelijk is van de grootte van het huishouden dat de woning gaat betrekken (los van niet-gezinsleden of volwassen kinderen die meeverhuizen). De maximumbedragen die kunnen worden toegekend zijn vastgelegd in het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Voor de verhuiskostenvergoeding wordt een eigen bijdrage opgelegd voor de periode van 3 jaar.

d Woningenanering

Er kan compensatie worden gegeven voor de meerkosten van het vroegtijdig vervangen van vloerbedekking en gordijnen. Dit kan bijvoorbeeld wanneer er sprake is van een huisstofmijtallergie of anderszins COPD-klachten die verergeren door het gebruikte materiaal. Daarnaast kan er ook een noodzaak zijn tot vervanging van de vloerbedekking bij acuut rolstoelgebruik.

Naarmate de goederen ouder zijn ontvangt men een lagere tegemoetkoming; de goederen zijn immers al voor een deel afgeschreven. Voor vloerbedekking, gordijnen of bankstel ouder dan 8 jaar wordt geen tegemoetkoming verstrekt.

De tegemoetkoming wordt uitsluitend verstrekt in de vorm van een PGB.

1.10 MANTELZORGWONING

Als sprake is van een aanvraag van een mantelzorgwoning gaat het dagelijks bestuur ook daarbij uit van de eigen verantwoordelijkheid voor het hebben van een woning.

Dit kan door zelf een woning te bouwen of te huren die op het terrein nabij de woning van de mantelzorgers kan worden geplaatst. Daarbij is uitgangspunt dat de uitgaven die de cliënt had voor de situatie van de mantelzorg in de mantelzorgwoning, aan het wonen in deze woning besteed kunnen worden. Daarbij kan gedacht worden aan huur, kosten nutsvoorzieningen, verzekeringen, enz. Met die middelen zou een mantelzorgwoning gehuurd kunnen worden. Ook zouden deze middelen besteed kunnen worden aan een lening of hypotheek om een mantelzorgwoning (deels) van te betalen. De lokale gemeente kan adviseren en ondersteunen als het gaat om de nodige vergunningen op het gebied van de ruimtelijke ordening.

2 VERVOERSVOORZIENINGEN

Vervoersvoorzieningen kunnen worden toegekend voor sociaal-recreatief vervoer dat bestemd is ten behoeve van de participatie en zelfredzaamheid van een hulpvrager. Het gaat om vervoer naar bijvoorbeeld een buurtactiviteit, vrienden en familie, ziekenhuis (voor zover niet vergoed via ZVW), huisarts, een theater, winkels of gewoon een ritje in de buitenlucht.

Een voorziening voor sociaal-recreatief vervoer stelt de hulpvrager in staat zijn zelfredzaamheid te verbeteren of te handhaven, dan wel te participeren in de samenleving.

Sociaal-recreatief vervoer onderscheid zich van:

- geïndiceerd vervoer van en naar de dagbesteding: dit vervoer maakt onderdeel uit van de maatwerkvoorziening dagbesteding;
- vervoer naar werk of in het kader van een traject naar werk of activering op grond van bijvoorbeeld de Werkloosheidswet of Participatiewet. Dit vervoer wordt vergoed door de werkgever of hierin wordt voorzien op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen of de Participatiewet.

2.1 ALGEMEEN GEBRUIKELIJK VERVOER

Algemeen gebruikelijke vervoersmiddelen zijn in ieder geval het openbaar vervoer en een fiets. In bijlage 1 staan nog een groot aantal voorbeelden van algemeen gebruikelijke vervoersmiddelen.

Algemeen gebruikelijk bij sociaal recreatief vervoer is het vervoer van thuiswonende kinderen door ouders, of het vervoer van partners.

Niet in alle gevallen of op alle momenten kan dergelijke algemeen gebruikelijke ondersteuning worden geboden, bijvoorbeeld doordat:

- de vervoersbehoefte bestaat op tijdstippen dat degene die het vervoer zou kunnen verzorgen niet beschikbaar is;
- degene die het vervoer zou kunnen verzorgen niet beschikt over een eigen vervoermiddel dat geschikt is om de hulpvrager te vervoeren;
- degene die het vervoer zou kunnen verzorgen niet beschikt over een rijbewijs.

Dit betekent dat in zulke situaties aanvullende ondersteuning noodzakelijk kan zijn.

Of een fietsachtige voorziening algemeen gebruikelijk is, hangt tevens af van de leeftijd van de hulpvrager. Zo zijn zijwieltjes bij een volwassene niet algemeen gebruikelijk, maar een fiets met trapondersteuning juist niet voor een kind onder de 16.

Ook kunnen de kosten van bijvoorbeeld het gebruik van een eigen auto niet algemeen gebruikelijk zijn als de auto ook gebruikt moet worden voor afstanden die een ander normaal gesproken per fiets of lopend aflegt.

In hoofdstuk 1 is al aangegeven dat het aan de hulpvrager is om aan te tonen een algemeen gebruikelijke voorziening niet te kunnen betalen.

2.2 AFBAKENING MET VERVOER IN KADER VAN TRAJECT, WERK OF DAGBESTEDING

Het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) kan iemand op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (Wia) in het kader van zijn werk of opleiding een vervoersvoorziening verstrekken, voor het vervoer tussen werk/scholing en huis.

In aanvulling daarop kan het UWV op verzoek ook een vervoersvoorziening verstrekken voor privégebruik, als dit naar het oordeel van het UWV leidt tot verbetering van zijn leefomstandigheden. Er moet dan wel een samenhang zijn met de vervoersvoorziening voor woon-werk/scholingverkeer.

Als de vervoersvoorziening op grond van de WIA voor privégebruik niet toereikend wordt gevonden door een persoon, dient een aanvullende voorziening via de WIA aangevraagd te worden en zo nodig tegen een afwijzend besluit bezwaar en beroep aangetekend worden.

Ontvangt een hulpvrager ondersteuning bij zijn werk in combinatie met een loonkostensubsidie van de gemeente of bij zijn traject naar werk op grond van de Participatiewet, dat kan daarbij ook een vervoersvoorziening naar het werk of het traject behoren.

Als een hulpvrager met succes een beroep kan doen op een vervoersvoorziening via de Participatiewet, is een aanvullende vervoersvoorziening op grond van de Wmo mogelijk voor sociaal-recreatief vervoer.

Een maatwerkvoorziening voor vervoer naar de locatie waar de “Begeleiding gericht op participatie/dagbesteding” plaatsvindt, valt niet onder sociaal-recreatief vervoer, maar wordt zo nodig geïndiceerd in combinatie met “Begeleiding gericht op participatie/dagbesteding”. Wel kan een maatwerkvoorziening worden ingezet om zelfstandig naar de dagbesteding te reizen.

2.3 ALGEMENE VOORZIENINGEN VOOR SOCIAAL RECREATIEF VERVOER

Als algemene voorzieningen voor sociaal recreatief vervoer gelden in ieder geval het reguliere openbaar vervoer (tram, metro, bus, trein), maar ook aanvullend openbaar vervoer zoals de haltetaxi en belbus.

2.4 INDICATIE

Een voorziening voor sociaal recreatief vervoer kan worden geïndiceerd als een hulpvrager belemmerd wordt in het zich lokaal verplaatsen omdat hij als gevolg van zijn beperkingen:

- belemmeringen ondervindt in het gebruik van een algemene vervoersvoorziening of de algemeen gebruikelijke of algemene vervoersvoorziening geen of onvoldoende oplossing biedt; en
- in de vervoersbehoefte niet of niet volledig kan worden voorzien met algemeen gebruikelijke ondersteuning; en
- zonder een maatwerkvoorziening niet in de vervoersbehoefte kan voorzien.

Belemmeringen in het gebruik van algemene vervoersvoorzieningen kunnen bijvoorbeeld ontstaan omdat:

- een hulpvrager het openbaar vervoer in verband met zijn beperkingen niet kan bereiken;
- het openbaar vervoer onvoldoende toegankelijk is;
- hij niet in staat is te wachten op het openbaar vervoer;
- er sprake is van incontinentieproblemen, gedragsproblemen, allergieën of overgevoeligheid voor ziekteverwekkers waardoor geen gebruik kan worden gemaakt van algemene/collectieve vervoersvoorzieningen.

Het kan ook zijn dat een algemene voorziening onvoldoende oplossing biedt omdat bijvoorbeeld:

- de vervoersbehoefte zich richt op korte afstanden;
- er sprake is van bestemmingen waar het openbaar vervoer geen oplossing voor is;
- er sprake is van een reisbehoefte op tijdstippen waarop het openbaar vervoer niet rijdt.

Het vervoersprobleem moet tot gevolg hebben dat de hulpvrager hierdoor niet op een aanvaardbaar niveau zelfredzaam kan zijn of kan participeren. Er kan hierbij sprake zijn van:

- een belemmering bij het voeren van een huishouding, omdat de persoon niet in staat is om bijvoorbeeld boodschappen te doen of om zijn kind naar school te brengen en er geen adequate alternatieven zijn;
- het niet kunnen bereiken van de voorzieningen in zijn directe leefomgeving. Het gaat daarbij om een winkelcentrum, een NS-station, het ziekenhuis, de huisarts, de tandarts; of
- belemmeringen om andere mensen te ontmoeten en sociale verbanden aan te gaan, omdat hij zich bijvoorbeeld niet kan verplaatsen naar een buurthuis, het sportcomplex, de vereniging, het zwembad of zijn familie en vrienden of niet de gelegenheid heeft een praatje te maken op straat.

2.5 REIKWIJDTE MAATWERKVOORZIENING VERVOER

Een hulpvrager kan een maatwerkvoorziening voor sociaal-recreatief vervoer krijgen voor zijn lokale vervoersbehoefte. Hieronder wordt verstaan het vervoer binnen het gebied van $\pm$ 15 tot 20 kilometer rondom het adres waar de persoon zijn hoofdverblijf heeft. Het bovenregionaal vervoer is een verantwoordelijkheid van de rijksoverheid en hiervoor kan bijvoorbeeld gebruik worden gemaakt van het vervoerssysteem Valys.

Bij de maatwerkvoorziening wordt uitgegaan van een maximum van 2.000 km per jaar. Op individuele gronden kan van dit maximum worden afgeweken. Daarbij wordt overwogen:

- de mate waarin de hulpvrager is aangewezen op de maatwerkvoorziening;
- de reden waarom de vervoersbehoefte afwijkt van het maximum. Zo kan er bijvoorbeeld sprake zijn van bezoek aan een partner die in een verpleeghuis verblijft of frequent bezoek aan een ziekenhuis.

2.6 SELECTIE VERVOERVOORZIENINGEN

a *Collectief vervoer: Regiotaxi*

Indien het collectief vervoerssysteem, de Regiotaxi Oosterschelde, de hulpvrager voldoende compenseert in zijn belemmeringen op vervoersgebied, ligt hierbij het primaat.

Eventueel kan de Regiotaxi gecombineerd worden met een vervoervoorziening voor de korte afstand, zoals een fietsvoorziening of een scootmobiel.

Pas als de Regiotaxi al dan niet in combinatie met een vervoervoorziening voor de korte afstand, de belemmeringen die een persoon op sociaal- recreatief vervoersgebied heeft onvoldoende compenseert, kan een andere vervoervoorziening meer aangewezen zijn.

De vervoerspas geeft recht op toegang tot en gebruik van de Regiotaxi voor het vervoer van deur tot deur (de voordeur aan de straat of voor de ingang van de woning/wooncomplex). Zo nodig biedt de chauffeur ondersteuning bij het verplaatsen naar het vervoermiddel en bij het in- en uitstappen.

Als blijkt dat de hulpvrager is aangewezen op noodzakelijke begeleiding bij zijn vervoer, kan hij gratis een begeleider meenemen. Aanspraak op begeleiding bij het vervoer kan bijvoorbeeld aan de orde zijn als er een aanzienlijke kans is dat er ten behoeve van de hulpvrager tijdens de reis medische of verzorgende handelingen verricht moeten worden, vanwege de jeugdige leeftijd van het kind of omdat er sprake is van ernstige gedragsproblemen waarop sturing vereist is tijdens de rit.

Voor het vervoer met de Regiotaxi wordt per rit een starttarief betaald en een bedrag per kilometer. De tarieven komen overeen met de tarieven van het reguliere openbaar vervoer. Met deze tarieven kan maximaal 2.000 km per jaar worden afgelegd met de Regiotaxi. Als het kilometerbudget wordt overschreden, moeten hogere tarieven worden betaald.

Meer informatie over de regels en voorwaarden van het gebruik van de Regiotaxi is terug te vinden op de website www.regiotaxi-oosterschelde.nl.

b *Vervoer per eigen vervoermiddel*

Een indicatie voor vervoer per eigen vervoermiddel kan betrekking hebben op:

- een met spierkracht voortbewogen vervoermiddel;
- een open of gesloten gehandicaptenvoertuig;
- een al dan niet aangepaste personenauto;
- aanpassingen aan de personenauto.

Met spierkracht voortbewogen vervoermiddel

Als een hulpvrager zijn vervoersbehoefte geheel of gedeeltelijk kan invullen per fiets en het gebruik van een gewone fiets, al dan niet met elektrische trapondersteuning of in de vorm van een tandem, niet mogelijk is, kan een maatwerkvoorziening in bruikleen worden verstrekt voor het gebruik van een door spierkracht voortbewogen vervoermiddel. Een dergelijke maatwerkvoorziening is dus ook mogelijk als een hulpvrager gebruik maakt of kan maken van het openbaar vervoer of in combinatie met een maatwerkvoorziening voor de lange afstand, zoals de Regiotaxi.

De maatwerkvoorziening kan bestaan uit

- de aanpassing van of een aangepaste versie van een aankoppelfiets, fietsaanhanger of fietszitje ten behoeve van een kind met een beperking (een aankoppelfiets is een kinderfiets die bestaande uit 1 wiel met een stang die aan de zadelpen van de fiets van de volwassene wordt gekoppeld);
- De maatwerkvoorziening kan bestaan uit bijvoorbeeld de plaatsing van zijwielen, aanpassing van het stuur, een speciaal zadel of aanpassing bij een aankoppelfiets.
- de verstrekking van een drie- of vierwielfiets, rolstoelfiets of handbike (een handbike wordt gekoppeld aan de handbewogen rolstoel waardoor met armkracht zelfstandig “gefiets” kan worden. Een rolstoelfiets is een fiets waar een rolstoel op geplaatst wordt);
- de verstrekking van een fiets met trapondersteuning aan een kind, jonger dan 16 jaar.

Open of gesloten gehandicaptenvoertuig

Bij een open gehandicaptenvoertuig kan het gaan om bijvoorbeeld een scootmobiel, een Pendel of driewielbromscooter. Het open gehandicaptenvoertuig is bestemd als vervoervoorziening voor de korte en middellange afstanden, als de Regiotaxi hiervoor geen oplossing biedt.

Bij een gesloten gehandicaptenvoertuig gaat het om bijvoorbeeld een overdekte scootmobiel, een Canta, of Arola.

Een gesloten gehandicaptenvoertuig is slechts aan de orde als een persoon voor de korte of middellange afstanden aangewezen is op gesloten vervoer en de hulpvrager met de Regiotaxi niet kan worden gecompenseerd.

Voor het gebruik van een open gehandicaptenvoertuig is het noodzakelijk dat de hulpvrager de beschikking heeft over een adequate stallingruimte, dan wel dat deze kan worden gerealiseerd. Een adequate stallingruimte wil zeggen dat deze droog staat in een afgesloten ruimte. Dat kan een afgesloten eigen ruimte zijn, zoals een eigen garage of schuur. Anderzijds kan het ook gaan om een hal of parkeergarage in een appartementencomplex. De hulpvrager is in de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor een geschikte stallingsruimte.

Daarnaast zal de hulpvrager moeten beschikken over de rijgeschiktheid en rijvaardigheid als beginnend bestuurder. Eventueel kan de hulpvrager in aanmerking komen voor aanvullende lessen voor het op een aanvaardbaar niveau brengen van de rijgeschiktheid en rijvaardigheid. Als blijkt dat een hulpvrager desondanks onvoldoende rijgeschikt en rijvaardig blijft, wordt een gehandicaptervoertuig niet geïndiceerd.

Ook nadat het gehandicaptervoertuig is verstrekt, kan het noodzakelijk zijn de rijvaardigheid opnieuw te onderzoeken. Blijkt dat die rijvaardigheid niet langer aanwezig is, dan wordt de indicatie voor het gehandicaptervoertuig ingetrokken en moet de hulpvrager deze voorziening inleveren.

(Aangepaste) personenauto of brommobiel

Als de Regiotaxi of een combinatie van vervoervoorzieningen geen adequate oplossing biedt voor het vervoersprobleem en in de vastgestelde vervoersbehoefte alleen door middel van een eigen personenauto (of brommobiel) kan worden voorzien, kan een maatwerkvoorziening hiervoor aan de orde zijn als de hulpvrager heeft aangetoond dat de personenauto of brommobiel in zijn situatie niet algemeen gebruikelijk is.

De hulpvrager moet dan wel beschikken over de rijgeschiktheid en rijvaardigheid voor een dergelijk vervoermiddel en beschikken over een geldig rijbewijs. Voor een brommobiel is dat een geldig bromfietsrijbewijs.

Als vervoer per personenauto voor een hulpvrager noodzakelijk is, kan hij eveneens in aanmerking komen voor aanpassing van de personenauto. Dit kan een in bruikleen verstrekte personenauto betreffen, maar ook de eigen personenauto die voor hem algemeen gebruikelijk is.

De aanpassing van een auto is niet algemeen gebruikelijk.

De autoaanpassing kan bestaan uit:

- een volledige vergoeding voor de aanpassing van de eigen personenauto, mits de personenauto nog geen 5 jaar oud is; in sommige gevallen is ook bij een oudere auto een aanpassing mogelijk, afhankelijk van de soort aanpassing, de meeneembaarheid daarvan en de kilometerstand (uitgangspunt is dat boven een kilometerstand van 80.000 km geen aanpassing wordt gedaan);
- een aanpassing van de in bruikleen verstrekte personenauto;
- een persoonsgebonden budget in de meerkosten van een personenauto in specifieke uitvoering. De meerkosten worden berekend als het verschil tussen een personenauto (merk, type) die voor een persoon als meest doelmatig wordt geacht en de prijs van deze personenauto in specifieke uitvoering.

Een vervoervoorziening in de vorm van een autoaanpassing is maximaal één maal per zeven jaar mogelijk.

2.7 PERSOONSgebonden budget voor vervoer

a Regiotaxi

Zoals eerder aangegeven wordt bij mogelijke vervoervoorzieningen altijd voorrang gegeven aan het gebruik van de Regiotaxi (primaat). Dit betekent ook dat in principe niet gekozen kan worden voor een PGB als de Regiotaxi als geschikte voorziening wordt aangemerkt.

In bepaalde situaties kan hierop een uitzondering worden gemaakt, als de Regiotaxi in de individuele situatie geen geschikte vervoersvoorziening is, bijvoorbeeld als heel veel wordt gereisd of als het gaat om een gezin met meerdere (kleine) kinderen.

Onder de volgende voorwaarden kan dan een PGB worden toegekend:

- de hulpvrager moet het PGB gebruiken voor de aanschaf van een gehandicaptenvoertuig of de aanpassing van de eigen personenauto of brommobiel;
- de hulpvrager ziet voor 5 jaar af van het gebruik van de Regiotaxi.

De hoogte van het PGB wordt dan afgeleid van de gemiddelde vervoerskosten van een reiziger met de Regiotaxi (de jaarlijkse kosten gedeeld door het aantal gebruikers) op de Bevelanden.

b Vergoeding eigen vervoermiddel

Een PGB voor vervoer per eigen vervoermiddel wordt vastgesteld op basis van de kosten die de gemeente kwijt zou zijn voor het betreffende vervoermiddel over de technische afschrijvingsduur van het vervoermiddel.

De technische afschrijvingsduur voor een fietsachtige voorziening, open of gesloten gehandicaptenvoertuig wordt hierbij gesteld op 7 jaar. De technische afschrijvingsduur voor een (aanpassing van) een brommobiel of personenauto wordt gesteld op 7 jaar.

Bij een vervoermiddel voor kinderen wordt niet uitgegaan van de technische afschrijvingsduur, maar van de verwachte periode dat het kind, dat nog in de groei is, gebruik zal maken van de vervoersvoorziening. Dat kan betekenen dat de afschrijvingsduur wordt beperkt tot een veel kortere periode, omdat een kind bijvoorbeeld al na een jaar uit de voorziening is gegroeid. Hierbij zal dan ook de afweging worden gemaakt of een PGB voor de huur van een voorziening een betere oplossing is.

c Vervoer per taxi/eigen auto

Indien vervoer via collectief vervoer niet mogelijk is, dan kan de hulpvrager in aanmerking komen voor een PGB voor de taxikosten of het gebruik van een eigen auto. Het PGB wordt afgestemd op de hoogte van de te verwachte kosten uitgaande van de maximum vervoersafstand van 2.000 km.

3 ROLSTOELEN

Bij het verplaatsen in en om de woning kan een rolstoel in bepaalde gevallen een adequate voorziening zijn.

3.1 ALGEMEEN GEBRUIKELIJK

Er zijn diverse hulpmiddelen die de hulpvrager behulpzaam kunnen zijn bij het zich verplaatsen in of om de woning. Hierbij valt te denken aan een wandelstok, looprek of een rollator. De aanschaf van deze voorzieningen wordt als algemeen gebruikelijk aangemerkt. Zie verder ook de lijst in bijlage 1.

De uitleenservice via een thuiszorgwinkel is een algemeen gebruikelijke service die aan de orde kan zijn als de hulpvrager slechts incidenteel of tijdelijk een rolstoel nodig heeft.

3.2 ALGEMENE VOORZIENINGEN

Als incidenteel of tijdelijk een rolstoel nodig is, is het mogelijk een rolstoel te huren of lenen bij bijvoorbeeld een thuiszorgwinkel.

Daarnaast wordt onderzocht of in sommige wijken/dorpen op termijn gebruik kan worden gemaakt van een rolstoelpool als algemene voorziening.

3.3 INDICATIE

Een maatwerkvoorziening voor een rolstoel kan aan de orde zijn als er sprake is van belemmeringen in het zich verplaatsen in en om de woning, die niet afdoende opgelost kunnen worden met een algemeen gebruikelijke of algemene voorziening.

Bij verplaatsingen om de woning gaat het om verplaatsingen in de directe omgeving van de eigen woning: om het huis, naar de burens of bestemmingen in de wijk die op loopafstand liggen.

Ook kan een rolstoel worden gebruikt voor het zich verplaatsen op de plek van bestemming, zoals een winkelcentrum of een park waarbij de hulpvrager zich zelf kan voortbewegen of kan worden geduwd door een ander. In hoeverre een rolstoel aan de orde kan zijn voor het zich verplaatsen op de plek van bestemming, is vooral afhankelijk van de vraag in hoeverre dit bijdraagt aan zijn zelfredzaamheid of participatie.

3.4 SELECTIE

Er zijn diverse typen rolstoelen te verkrijgen.

Bij de selectie van het type rolstoel wordt gekeken naar de volgende aspecten:

- hoe vaak en voor welk doel wordt de rolstoel gebruikt;
- de fysieke mogelijkheden van de hulpvrager om een rolstoel zelf voort te bewegen;
- of de hulpvrager de rolstoel zelf moet kunnen voortbewegen of dat het volstaat als een ander de rolstoel voortbeweegt;
- of, als een elektrische rolstoel is aangewezen, de hulpvrager in staat is om deze te besturen.

Geprobeerd wordt om een hulpvrager, binnen zijn fysieke mogelijkheden en indien dit past binnen de medische behandeling, fysieke spierkracht te laten gebruiken om de conditie zoveel mogelijk op peil te houden.

Indien nodig, worden er door de leverancier individuele aanpassingen aangebracht aan de rolstoel.

3.5 STALLINGRUIMTE ELEKTRISCHE ROLSTOEL

Voor het gebruik van een elektrische rolstoel is het noodzakelijk dat de hulpvrager de beschikking heeft over een adequate stallingruimte, dan wel dat deze kan worden gerealiseerd.

3.6 PERSOONSGEBONDEN BUDGET VOOR ROLSTOEL

Als een hulpvrager ervoor kiest de rolstoel zelf aan te schaffen met een PGB, wordt de hoogte van het PGB vastgesteld op basis van de kosten die de gemeente verschuldigd zou zijn voor de rolstoel als maatwerkvoorziening gedurende de gemiddelde technische afschrijvingsduur van de rolstoel. De gemiddelde technische afschrijvingsduur wordt voor een volwassene vastgesteld op 7 jaar. Voor kinderen wordt niet uitgegaan van de technische afschrijvingsduur maar van de te verwachten gebruiksduur van de betreffende rolstoel, omdat een kind nog groeit en er daardoor binnen een kortere termijn dan de technische afschrijvingsduur een nieuwe rolstoel nodig kan zijn.

4 SPORTVOORZIENINGEN

4.1 ALGEMEEN GEBRUIKELIJKE SPORTVOORZIENINGEN

Algemeen gebruikelijk zijn de kosten van reguliere sportbeoefening:

- lidmaatschap van een sportvereniging of toegangskaart voor bijvoorbeeld een zwembad;
- reiskosten naar de sportvereniging en wedstrijden;
- sportkleding en gebruikelijke accessoires (bijv. tennisracket)

4.2 ALGEMENE VOORZIENINGEN

Voorbeelden van algemene sportvoorzieningen zijn:

- zwembaden;
- sportverenigingen;
- sportaccommodaties.

4.3 INDICATIE

Een sportvoorziening is pas noodzakelijk als de hulpvrager door sportbeoefening beter in staat is te participeren. Ook kan sportbeoefening bijdragen aan de zelfredzaamheid: het draagt bij aan de verbetering van de conditie en vertrouwen in zichzelf en kan eraan bijdragen dat de hulpvrager zijn eigen mogelijkheden en vaardigheden (her)ontdekt.

Daarnaast moet er sprake zijn van meerkosten bij de sportbeoefening als gevolg van de beperking. Bijvoorbeeld doordat hij extra lidmaatschapskosten moet betalen als gevolg van de aangepaste sportfaciliteiten of omdat hij speciale sportvoorzieningen nodig heeft.

Omdat de sportvoorziening moet bijdragen aan zijn zelfredzaamheid en participatie, kan een sportvoorziening alleen worden verstrekt als de sport regelmatig wordt beoefend. Voor sporten die slechts incidenteel worden beoefend, zoals skiën en snowboarden tijdens vakanties, is geen sportvoorziening mogelijk.

4.4 AARD VAN DE SPORTVOORZIENING

De sportvoorziening wordt verstrekt in de vorm van een PGB en bestaat uit een maximumbedrag. Op grond van eerdere regelgeving Wmo en jurisprudentie kan worden gesteld dat het redelijk is om maximaal eens per drie jaar dit bedrag te verstrekken.

Het is aan de hulpvrager een voor hem/haar passende sport te kiezen, ook gelet op de beschikbare financiën. In sommige gevallen kan voor de (meer)kosten van een sportvoorziening ook een beroep worden gedaan op particuliere fondsen.

Met het PGB kan de hulpvrager voorzien in de meerkosten van de sportbeoefening die hij heeft ten opzichte van een persoon zonder beperkingen. Bijvoorbeeld doordat hij een sportrolstoel nodig heeft, een eigen aangepast paardrijzadel of een prothese voor atletiek. Ook kunnen met het PGB aanpassingen aan reguliere sportvoorzieningen worden betaald of de extra contributiekosten.

De hulpvrager maakt in zijn zorg- en budgetplan aantoonbaar wat de meerkosten voor hem zijn. Reiskosten kunnen niet uit het PGB worden betaald, omdat de reiskosten voor de hulpvrager òf algemeen gebruikelijk zijn of de hulpvrager geacht wordt hiervoor een vervoersvoorziening voor sociaal-recreatief vervoer te ontvangen.

HOOFDSTUK 5 VERSTREKKINGSVORMEN ONDERSTEUNING

1 KEUZEVRIJHEID

Individuele ondersteuning in het kader van de Wmo 2015 kan op twee manieren worden verstrekt:

- a) in de vorm van een maatwerkvoorziening, waarbij een door de gemeente gecontracteerde aanbieder de ondersteuning/voorziening biedt (zorg in natura);
- b) door middel van een persoonsgebonden budget (PGB). Hulpvrager koopt hierbij zelf de ondersteuning/voorziening in.

De gemeente streeft naar voldoende algemene voorzieningen. Als de algemene voorziening een oplossing biedt dan voorkomt dat het verstrekken van maatwerkvoorzieningen, in natura of PGB.

Voor het collectief vervoer (Regiotaxi) kan geen PGB worden aangevraagd. Daarnaast zijn er voorzieningen waarvoor alleen een PGB mogelijk is en kan de voorziening niet in natura worden verstrekt. De keuzevrijheid tussen een PGB en een voorziening in natura is dus niet onbeperkt.

2 MAATWERKVOORZIENING (ZORG IN NATURA)

Bij een maatwerkvoorziening wordt de voorziening door de gemeente georganiseerd via een gecontracteerde leverancier. Er is geen financiële relatie tussen de hulpvrager en de leverancier.

Voor de maatwerkvoorzieningen gericht op ondersteunende dienstverlening geldt dat hulpvrager kan kiezen van welk van de gecontracteerde aanbieders hij de ondersteuning wil ontvangen. Voor andere maatwerkvoorzieningen dan maatwerkvoorzieningen voor dienstverlening geldt geen keuzevrijheid voor de leverancier van de voorziening, indien daarvoor contracten zijn afgesloten tussen leveranciers en gemeente.

3 PERSOONSGEBONDEN BUDGET

Een persoonsgebonden budget (PGB) kan een geschikt instrument zijn voor de hulpvrager om zijn leven naar eigen wensen en behoeften in te vullen. Het is een verstrekkingvorm die bij uitstek geschikt is voor mensen die zelf de regie over hun leven kunnen en willen voeren.

Een PGB is een geldbedrag om een voorziening in de vorm van een dienst of een hulpmiddel aan te schaffen of in te kopen. Op het PGB wordt ook een eigen bijdrage in rekening gebracht. Evenals zorg in natura wordt ook met een PGB uitgegaan van het te bereiken resultaat en maatwerk.

We onderscheiden twee mogelijkheden van een PGB namelijk:

1. het PGB voor dienstverlening zoals hulp bij het huishouden en begeleiding;
2. het PGB voor hulpmiddelen en woningaanpassingen.

3.1 ALGEMENE VOORWAARDEN

Het PGB kan alleen verstrekt worden in de plaats van een maatwerkvoorziening (in natura). Verder moet het PGB besteed worden aan zorg. De kosten van bijvoorbeeld een bemiddelingsbureau of administratiekantoor

mogen niet ten laste komen van het PGB. Deze kosten zijn ook niet noodzakelijk, omdat de PGB-houder in staat moet zijn het PGB zelf te beheren.

3.2 SPECIFIEKE VOORWAARDEN

Vermogen

De hulpvrager moet zelf de taken kunnen uitvoeren die horen bij het PGB. Daarbij mag de hulpvrager hulp krijgen van iemand uit het eigen netwerk. Het is aan het dagelijks bestuur van de GR om dit vermogen te beoordelen. Wanneer een hulpvrager twijfelt of hij in staat is een PGB te beheren wordt geadviseerd een zelftest doen. Deze zelftest is beschikbaar via Per Saldo, de belangenvereniging van budgethouders.

Daarnaast kunnen er zogenaamde “overwegende bezwaren” zijn om een PGB toe te kennen. Overwegende bezwaren zijn er als er een ernstig vermoeden is dat de budgethouder problemen zal hebben met het omgaan met een PGB. De situaties waarbij het risico groot is dat het PGB niet besteed wordt aan het daarvoor bestemde doel zijn:

- de belanghebbende is handelingsonbekwaam;
- de belanghebbende heeft als gevolg van dementie, een verstandelijke handicap of ernstige psychische problemen onvoldoende inzicht in de eigen situatie;
- er is sprake van verslavingsproblematiek;
- er is eerder misbruik gemaakt van het PGB;
- er is eerder sprake geweest van fraude.

Bovenstaande opsomming is niet limitatief. Er kunnen andere situaties denkbaar zijn waarin het verstrekken van een PGB niet gewenst is. In deze situaties kan een PGB worden geweigerd. Om een PGB af te wijzen op overwegende bezwaren, moet er een feitelijke onderbouwing zijn op grond waarvan afgewezen kan worden. Dit kan een medische onderbouwing zijn, maar ook het aantonen van schulden of eerder misbruik. De onderbouwing wordt in de beschikking vermeld.

Motivering

Indien de hulpvrager vraagt om een maatwerkvoorziening in pgb dan dient hij in alle gevallen een pgb plan te maken waarin hij aangeeft waarvoor het pgb wordt ingezet en welk resultaat wordt behaald.

Trekkingsrecht

Een PGB voor “dienstverlening” (hulp bij het huishouden of begeleiding) wordt met ingang van 1 januari 2015 conform het zogenaamde “trekkingsrecht” door de SVB uitbetaald aan de hulpverlener of leverancier van de voorziening. Voor zover het PGB valt onder het trekkingsrecht bij de Sociale Verzekeringsbank, zal de hulpvrager moeten voldoen aan de verplichtingen die aan dit trekkingsrecht zijn verbonden. De hulpvrager is verplicht voor de dienstverlening die hij wenst in te kopen met een PGB een schriftelijke overeenkomst af te sluiten met de zorgverleners die hij daarvoor in wenst te schakelen.

3.3 KWALITEIT

De gemeente beoordeelt of de voorziening veilig, resultaat,-en klantgericht wordt gerealiseerd. Hierbij is het aan de gemeente om het door de hulpvrager opgestelde ondersteuningsplan te toetsen. De budgethouder is zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van de ondersteuning van hulp bij het huishouden, begeleiding of hulpmiddelen die hij inkoop met het PGB. In het ondersteuningsplan geeft de budgethouder aan op welke

wijze deze kwaliteit is gewaarborgd. Bij herindicaties kan evaluatie van de ingezette voorzieningen/diensten inzicht bieden in de resultaten. Het is aan de hulpvrager om aan te tonen dat de juiste kwaliteit conform het ondersteuningsplan is geleverd.

De veiligheid heeft vooral betrekking op de verstrekking van hulpmiddelen. Het is hierbij aan de gemeente om te toetsen of de aan te schaffen hulpmiddelen dan wel woningaanpassingen voldoen aan de wettelijke eisen zoals een keurmerk of de eisen zoals vastgesteld in het Bouwbesluit. Doeltreffendheid en klantgerichtheid heeft vooral betrekking op de inzet van hulp bij het huishouden of begeleiding.

3.4 EIGEN VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE BUDGETHOUDER

De budgethouder is zelf verantwoordelijk voor

- het inkopen van de individuele voorziening, hulpmiddel of hulp;
- het onderhoud, de reparaties en de verzekering van het hulpmiddel (hiervoor kunnen jaarlijks kosten tot een vastgesteld maximum bedrag worden toegekend of één totaalbedrag voor de gehele periode waarover de voorziening in gebruik wordt genomen).

Degene die ingeschakeld wordt voor hulp is verantwoordelijk voor het doorgeven van loongegevens aan de belastingdienst.

3.5 BESCHIKKING PGB

Als de belanghebbende kiest voor een PGB, wordt in de toekenningbeschikking opgenomen:

- het resultaat waarvoor het PGB beschikbaar wordt gesteld;
- dat budgethouder regelmatig met de zorgverlener de kwaliteit van de ondersteuning evalueert;
- het budget waarmee de voorziening of hulp kan worden ingekocht;
- het feit dat er een eigen bijdrage moet worden betaald;
- de periode waarvoor deze toekenning geldt of de termijn waarbinnen de voorziening aangeschaft dient te zijn.

De toekenning eindigt wanneer:

- de budgethouder verhuist;
- de budgethouder overlijdt;
- de indicatieperiode of geldigheidsduur is verstreken;
- de situatie van de budgethouder verandert en (de gemeente) vaststelt dat de voorziening niet meer voldoet;
- de budgethouder geen verantwoording aflegt.
- de budgethouder recht heeft op hulp op grond van een andere regeling;
- de budgethouder aangeeft geen PGB meer te willen ontvangen en eventueel kiest voor een verstrekking in natura. In dat geval blijft het recht bestaan, maar wijzigt de vorm en krijgt belanghebbende een nieuwe beschikking.

3.6 WEIGERINGSGRONDEN OF INTREKKINGSGRONDEN

Het PGB wordt geweigerd of ingetrokken wanneer blijkt dat:

- de hulpvrager onjuiste of onvolledige gegevens verstrekt;
- de hulpvrager niet voldoet aan de voorwaarden voor een PGB;
- de hulpvrager met het PGB fraudeert;
- de hulpvrager de voorziening niet binnen 6 maanden aanschafft.

3.7 ONDERSTEUNINGSPLAN

In het plan moet duidelijk worden aangetoond dat de verstrekking van een PGB aantoonbaar leidt tot een effectieve ondersteuning. Ook dient de ondersteuning aantoonbaar doelmatig te zijn. De gemeente beoordeelt of dit plan voldoet. Door het opstellen van een persoonlijk plan wordt de hulpvrager gestimuleerd na te denken over zijn zorgvraag, deze uit te werken en te concretiseren.

Het ondersteuningsplan bevat een toelichting op de ondersteuningsbehoefte, doelstelling en het resultaat van ondersteuning, welke voorliggende voorzieningen ingezet worden of waarom niet, wie de ondersteuning kan bieden, waarom die persoon wordt ingezet (opleiding of..) hoeveel momenten en hoe vaak een evaluatie plaatsvindt per jaar.

3.8 BESTEDING IN HET BUITENLAND

Uitgangspunt is, dat een PGB alleen in Nederland kan worden besteed. Als een hulpvrager het PGB voor dienstverlening in het buitenland wenst te besteden, kan hiervoor in bijzondere gevallen toestemming voor worden verleend. De ondersteuning in het buitenland moet in dat geval zijn opgenomen in het goedgekeurde zorg- en budgetplan. Besteding van het PGB in het buitenland kan alleen tijdens een tijdelijk verblijf van maximaal dertien weken per kalenderjaar.

Voor de overige maatwerkvoorzieningen is besteding in het buitenland niet toegestaan.

3.9 FORMELE OF INFORMELE ONDERSTEUNING

De hoogte van het PGB voor dienstverlening is afhankelijk van de vraag of er sprake is van formele of informele ondersteuning.

Er is sprake van formele ondersteuning in de volgende drie situaties:

1. Een aanbieder die is gecontracteerd voor het leveren van zorg in natura.
2. Een aanbieder die voldoet aan de volgende criteria:
  - a. Staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel;
  - b. Biedt een dienstverband aan minimaal twee medewerkers;
  - c. Medewerkers voldoen aan de kwaliteitseisen die voor de betreffende ondersteuning worden gesteld en ontvangen een salaris dat daarmee overeenkomstig is;
  - d. De medewerker is geen eerstegraads familie van degene aan wie ze ondersteuning bieden;

- e. Beschikt in het geval van aanbieden van kortdurend verblijf en dagbesteding over een locatie waar meerdere hulpvragers verblijven en waar permanent toezicht aanwezig is.
3. Een zelfstandig werkende hulp die huishoudelijke verzorging, begeleiding of persoonlijke verzorging biedt en voldoet aan de volgende criteria:
  - a. Staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel;
  - b. Voldoet aan de criteria die de Belastingdienst stelt aan zelfstandigen zonder personeel (zzp).
  - c. Voldoet aan de kwaliteitseisen die aan een hulpverlener van een aanbieder worden gesteld en berekent een tarief dat marktconform is;
  - d. De hulp is geen eerstegraads familie van degene aan wie ze ondersteuning bieden;
  - e. Beschikt in het geval van aanbieden van kortdurend verblijf en dagbesteding over een locatie waar meerdere hulpvragers verblijven en waar permanent toezicht aanwezig is.

Er is sprake van informele ondersteuning als:

1. de aanbieders en personen die zorg leveren niet voldoen aan de criteria voor een formele hulp.
2. de locatie waar de zorg wordt gegeven dan wel de wijze waarop de ondersteuning is georganiseerd voldoet aan de gangbare eisen die aan de betreffende ondersteuning wordt gesteld.

3.10 TARIEVEN

Bij de berekening van het PGB voor dienstverlening en bij de verantwoording daarvan wordt gewerkt met twee tarieven:

1. Rekeningtarieven;
2. Maximumtarieven.

Ad 1) Rekeningtarieven

Rekeningtarieven zijn de tarieven die worden gehanteerd bij het berekenen van het toe te kennen budget. De hoogte van deze tarieven is afhankelijk van de vorm van de ondersteuning (zoals omschreven onder 9). De hoogte van het budget wordt bepaald aan de hand van deze rekeningtarieven en de in te zetten uren/dagdelen aan ondersteuning zoals vastgelegd in het ondersteuningsplan. De rekeningtarieven zijn afgeleid van de budgetten die bij de zorg in natura worden gehanteerd en deze worden vastgelegd in het Besluit maatschappelijke ondersteuning van de GRDB.

Ad 2) Maximumtarieven

Maximumtarieven zijn de tarieven die door de SVB worden gehanteerd bij de verantwoording van het PGB. De maximumtarieven worden vastgesteld door de GRDB en zijn hoger dan de rekeningtarieven. Bij de rekeningtarieven wordt uitgegaan van kostprijzen waarvoor adequate zorg kan worden ingekocht. In sommige gevallen kan het inkopen van kwalitatief betere zorg tegen een hogere prijs leiden tot een zelfde resultaat of zelfs een beter resultaat. Het hanteren van maximumtarieven maakt dit mogelijk. Voorop blijft echter staan dat de doelstellingen/resultaten zoals omschreven in het ondersteuningsplan moeten worden behaald.

3.11 VASTSTELLING HOOGTE PGB HULPMIDDEL

Het uitgangspunt is dat de hoogte van het budget maximaal de kosten bedraagt die de gemeente voor die voorziening maakt, inclusief de kosten voor onderhoud en verzekering. Voor hulpmiddelen die door de

hulpmiddelenleverancier Medipoint worden geleverd, is dat per categorie hulpmiddel een vastgesteld bedrag per vier weken. Indien dit tot een ongewenste situatie leidt, kan bij de hulpmiddelenleverancier Medipoint een offerte voor de goedkoopst adequate voorziening worden opgevraagd.

3.12 VERANTWOORDINGSVRIJ BEDRAG EN FEESTDAGENUITKERING

Bij een PGB voor dienstverlening geldt dat per kalenderjaar per indicatie € 100,00 van het toegekende budget verantwoordingsvrij is. Per kalenderjaar per indicatie bestaat de mogelijkheid voor een feestdagenuitkering van maximaal € 272,00 uit het toegekende budget.

HOOFDSTUK 6 OVERIGE BEPALINGEN

1 AFWACHTING INDICATIE WET LANGDURIGE ZORG OF ZORGVERZEKERINGSWET

Wanneer tijdens het onderzoek naar voren komt dat de verwachting is dat een hulpvrager aan de criteria van de Wet langdurige zorg (Wlz) voldoet, wordt de hulpvrager opgedragen een aanvraag voor een Wlz-indicatie in te dienen bij het Centrum indicatiestelling zorg (CIZ). De hulpvrager kan voor een periode van 3 maanden in aanmerking komen voor ondersteuning vanuit de Wmo, om de tijd tot beslissing van het CIZ te overbruggen.

Ditzelfde geldt wanneer de verwachting is dat de hulpvrager voor persoonlijke verzorging voldoet aan de criteria van de Zorgverzekeringswet.

2 EIGEN BIJDRAGE

Bij het verstrekken van een maatwerkvoorziening in natura of een PGB wordt aan de Wmo-hulpvrager een eigen bijdrage in rekening gebracht binnen de daarvoor gestelde wettelijke kaders. Het Centraal Administratie Kantoor (CAK) is verantwoordelijk voor het vaststellen, opleggen en innen van de eigen bijdrage.

2.1 WETGEVING EN BELEID

De wettelijke basis voor het opleggen van een eigen bijdrage is geregeld in artikel 2.1.4 van de wet. Aan de hoogte van de eigen bijdrage worden jaarlijks door het ministerie van VWS maximumgrenzen gesteld in het landelijke Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Lokaal is het beleid verder vertaald in de gemeentelijke Verordeningen voorzieningen maatschappelijke ondersteuning 2015 en het Besluit maatschappelijke ondersteuning van de GR de Bevelanden.

2.2 OPLEGGEN EIGEN BIJDRAGE

Een eigen bijdrage wordt in rekening gebracht bij het verstrekken van een voorziening in natura of een voorziening in de vorm van een persoonsgebonden budget. Dit geldt ook voor een PGB voor auto- of taxikostenvergoeding, verhuis- en herinrichtingskosten, sportvoorziening, (inclusief sportrolstoel). Het CAK berekent de hoogte van de eigen bijdrage of het eigen aandeel op basis van de inkomens- en vermogensgegevens zoals vastgelegd in het (landelijke) Uitvoeringsbesluit Wmo 2015. Voor het vaststellen van de eigen bijdrage of het eigen aandeel wordt uitgegaan van het verzamelinkomen en vermogensbijtelling in T-2; dat wil zeggen dat over 2015 uitgegaan wordt van het verzamelinkomen van 2013. De eigen bijdrage wordt opgelegd en geïnd door het CAK.

2.3 KOSTPRIJS

De eigen bijdrage wordt berekend op basis van de kostprijs van de voorziening en mag worden opgelegd voor de duur van de voorziening waarbij het totaal aan geïnde bijdrage de kostprijs van de voorziening niet mag overstijgen.

2.4 PERIODE

Voor hulpmiddelen die in natura worden verstrekt door de hulpmiddelenleverancier Medipoint, is de duur van de periode waarover de eigen bijdrage wordt opgelegd, de duur dat de hulpvrager gebruik maakt van het hulpmiddel.

Voor hulpmiddelen die in de vorm van een persoonsgebonden budget worden verstrekt geldt dat de duur van de periode waarover de eigen bijdrage wordt opgelegd, gelijk is aan de economische levensduur van het hulpmiddel:

1. Vervoersvoorzieningen zoals scootmobielen en bijzondere fietsen : 7 jaar
2. Vervoersvoorzieningen zoals auto-aanpassingen : 7 jaar
3. Mobiele woonvoorzieningen zoals een douchestoel of tillift : 7 jaar
4. Woonvoorziening (aard- en nagelvast) zoals douchezitje, deuropener en traplift : 10 jaar

Voor een PGB voor verhuiskostenvergoeding geldt dat de duur van de periode waarover de eigen bijdrage wordt opgelegd 3 jaar bedraagt.

2.5 WERKWIJZE

Bij voorzieningen die geleverd worden door de hulpmiddelenleverancier Medipoint worden de kosten van deze voorziening voor onbepaalde tijd aan het CAK doorgegeven. De kosten bedragen een op basis van het contract per voorziening vastgesteld bedrag per vier weken.

Bij een voorziening die niet geleverd wordt door Medipoint geldt dat de kosten voor de voorziening bestaan uit de waarde/aanschafprijs van de voorziening en daarbij opgeteld de onderhoudskosten en verzekering. Voor het onderhoud en verzekering moet per jaar 7% van de aanschafprijs worden berekend. Voor het bepalen van de duur van de periode waarover de eigen bijdrage wordt opgelegd wordt aangesloten bij de (resterende) economische levensduur van de betreffende voorziening.

Bij een traplift geldt dat per lift arbeidskosten worden gerekend voor de installatie. Het bedrag dat op de offerte staat vermeld is inclusief de arbeidskosten. Bij een traplift (zowel nieuw als gebruikt) moeten de kosten van deze voorziening over de volledige 10 jaar aan het CAK worden doorgegeven. De kosten van deze voorziening bestaan uit de waarde / aanschafprijs van de voorziening (inclusief de arbeidskosten voor het realiseren van de voorziening) en daarbij opgeteld de onderhoudskosten over de gehele periode van 10 jaar. Bij een nieuwe traplift geldt in het huidige contract dat er de eerste 2 jaar geen onderhoud wordt gerekend. Bij een nieuwe lift geldt daarom het onderhoudsbedrag per jaar maal 8 (omdat het gaat om 8 jaar onderhoud).

Bij een woonvoorziening zoals een elektrische deuropener geldt wederom dezelfde wijze van berekenen. Hierbij geldt vaak een onderhoudscontract waarin de exacte onderhoudskosten worden genoemd. Deze voorziening wordt bij voorkeur in eigendom toegekend. Dat geldt voor alle woonvoorzieningen die (aard- en nagelvast) worden bevestigd in/aan de woning, behalve de traplift.

Losse toilet- en douchestoelen met een aanschafprijs van minder dan € 250,- worden in eigendom verstrekt. Vaste douchezitjes worden ook altijd in eigendom verstrekt. Voor de hier genoemde voorzieningen wordt geen onderhoud gerekend. Dit is voor rekening van hulpvrager, omdat er vanuit wordt gegaan dat bij zorgvuldig

gebruik geen bijzonder (naast het reguliere onderhoud dat de gebruiker zelf uitvoert, zoals schoonmaken, smeren, banden oppompen, etc.) onderhoud nodig is. Voor het berekenen van het bedrag voor de eigen bijdrage wordt dus geen rekening gehouden met onderhoud.

Bij een herverstreking geldt voor alle voorzieningen dat de kosten worden berekend over de resterende levensduur van de voorziening. Hierbij wordt uitgegaan van de restwaarde van de voorziening op het moment dat deze wordt toegekend en de onderhoudskosten over de resterende termijn. De eventuele herverstrekkingskosten worden niet meegerekend

Bij een persoonsgebonden budget wordt dezelfde systematiek aangehouden. Hierbij geldt vaak dat met een onderhoudscontract wordt gewerkt waarin een onderhoudsbedrag per jaar wordt vermeld. Voor het beoordelen van dit onderhoudscontract kan de genoemde 7% een richtlijn zijn, maar in bijzondere gevallen kan daarvan worden afgeweken.

2.6 GEEN EIGEN BIJDRAGE

Bij het verstrekken van rolstoelvoorzieningen (met uitzondering de sportrolstoel) en bij het verstrekken van alle voorzieningen aan minderjarige kinderen die nog niet de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt wordt geen eigen bijdrage in rekening gebracht.

Daarnaast wordt geen eigen bijdrage opgelegd aan hulpvragers die al een eigen bijdrage moeten betalen op grond van de Wlz of voor beschermd wonen (artikel 3.8 lid 4 Uitvoeringsbesluit Wmo). De anticumulatie van deze eigen bijdragen wordt door het CAK bewaakt. Eventuele voorzieningen op grond van de Wmo 2015 t.b.v. hulpvragers (of hun echtgenoot) die hieraan voldoen worden derhalve wel geregistreerd bij het CAK. De eigen bijdrage voor deze Wmo-voorzieningen zal echter niet worden opgelegd zolang de hulpvrager de eigen bijdrage op grond van de Wlz of Beschermd wonen dient te voldoen.

BIJLAGE 1 LIJST VAN ALGEMEEN GEBRUIKELIJKE VOORZIENINGEN

Algemene opmerking

Deze lijst van genoemde voorzieningen is niet limitatief. Ook in de toekomst kunnen voorzieningen, die nu nog als gehandicaptenvoorzieningen worden beschouwd, als algemeen gebruikelijk worden bestempeld.

Woonvoorzieningen:

- airconditioning/filtersystemen
- buitenverlichting
- (aansluiting van) kooktoestellen (incl. inductie)
- aanbrenge van douchecabine en/of douchegordijn
- aanbrenge van doucheglijstang en/of douchekop
- aanbrenge van dubbel glas
- het vervangen van een lavet door een douche
- het vervangen van een bad door een douche in een woongebouw met een speciale functie voor ouderen
- kranen (bv éénhendelkranen en thermostaatkranen)
- c.v. installatie
- verhoogd toilet, toiletverhoger, "dikke" wc-brillen
- verhuiskosten bij een algemeen gebruikelijke verhuizing
- zitbad
- zonwering
- aangepaste box
- wandbeugels
- eenvoudige (niet verrijdbare, zonder extra opties)douchekruk en –stoel
- eenvoudige (niet verrijdbare, zonder extra opties) toiletstoel
- vervanging van vloerbedekking en gordijnen indien ouder dan 8 jaar
- renovatie/aanpassing badkamer na 20 jaar
- renovatie/aanpassing keuken na 15 jaar
- oplaadpunt ten behoeve van het opladen van een elektrisch vervoermiddel

Vervoersvoorzieningen

- autoverzekering
- begeleidingskosten openbaar vervoer (alleen op indicatie)
- (brom)fiets met hulpmotor (Spartamet)
- fiets met trapondersteuning (bijv. elektrische fiets)
- fiets met lage instap en ligfiets
- keuringskosten van auto
- kosten parkeerontheffing
- kosten parkeervoorziening
- gebruikskosten eigen/buikleenauto
- een normale kinderdriewieler voor kinderen tot 5 jaar
- het aanbrenge van automatische transmissie of vergelijkbaar systeem, stuurbechrchtiging en elektrisch bedienbare portierruit
- aanschafkosten van kinderzitje voor scootmobiel, aangepaste fiets en auto

- brommobiel (onderdeel van een gehandicaptenauto)
- click en go systeem
- zonnenscherm bij buggy/wandelwagen
- roadmaster (speelmobiel)
- speelvoertuigen voor kinderen
- de eigen bijdrage voor zittend ziekenvervoer zoals bedoeld in de zorgverzekeringswet
- halen van een rijbewijs
- een vergoeding die iemand betaalt voor het gebruik van het vervoermiddel van een derde
- de eigen auto

Rolstoelen/scootmobiel

- asbak aan rolstoel
- rolstoeltraining
- bagageetas/ boodschappennet
- bandenpomp
- rolstoelhandschoenen
- windscherm
- winterkleding
- regenkleding